

KAB

วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์

Kasetsart Applied Business Journal

ปีที่ 10 ฉบับที่ 13 เดือนธันวาคม 2559

ISSN : 1906-0254 (Print)

Kasetsart Applied
Business Journal

• • วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์ • •

Kasetsart Applied Business Journal

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล มีอำพล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทฤทัย นำประเสริฐชัย

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บรรณาธิการ

ดร.ณัฐวุฒิ คุ้มแผนเจริญชัย

ผู้ช่วยคณบดี ฝ่ายวิชาการและพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร.ตรีเทศ เหล่าศิริหงษ์ทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์รัตน์ เล่าหวีเชียร

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ ดาวสดใส

รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรกิตติ์ เนตินิยม

รองศาสตราจารย์ ดร.ยุรพร ศุทธรัตน์

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชณ ภูมิพานิช

รองศาสตราจารย์ ดร.ศากุน บุญอิต

รองศาสตราจารย์ ชื่นจิตต์ แจ่มเจนกิจ

รองศาสตราจารย์ ไพบุลย์ ผจวงวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญช์ อินทรโกเศศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลเชษฐ์ มงคล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิตศร เทอดเผ่าพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรงค์ หงษ์งาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไตรรงค์ สวัสดิกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงพร หาญสันติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนพล วีราสา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรณัฐ พุศศักดิ์ศรีกิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพรรณ อึ้งภากรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลฉวี แสงชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวัฒน์ เบญญาศรีสวัสดิ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยรังสิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี เอี่ยมละออภักดี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารถนา ปุณณกิติเกษม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ นันทแพทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิพัฒน์ นนทนาธรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณพี บานชื่นวิจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิไกร งามศิริจิตต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลปพร ศรีจันเพชร
ดร.ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว
ดร.จรรุภา วิภูภิญโญ
ดร.ณัฐวุฒิ คุ้มฉนวนเขียวชัย
ดร.ทรงวุฒิ ไกรภัสสรพงษ์
ดร.ทรรศนะ บุญขวัญ
ดร.ธีรรัตน์ วรพิเชฐ
ดร.บุญเกียรติ เอี่ยมวงศ์เจริญ
ดร.ปณัฏพร เรืองเชิงชุม
ดร.ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์
ดร.พรเทพ รัตนตรัยภพ
ดร.พลวัฒน์ เลิศกุลวัฒน์
ดร.พิทวัส เอื้อสังคมเศรษฐ์
ดร.ภิญโญ รัตนพานิช
ดร.ภูษิต วงศ์หล่อสายชล
ดร.โรจนศักดิ์ โฉมวิไลลักษณ์
ดร.โรจนา ธรรมจินดา
ดร.วนิดา พลเดช
ดร.ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์
ดร.ศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุล
ดร.สุทธาวรรณ จีระพันธุ์
ดร.สุชาดา เจียมสกุล
ดร.สุธาวลัย พฤษอำไพ
ดร.สุนัยรัตน์ วุฒิจินดานนท์
ดร.อนันต์ร ชำของ
ดร.อรรณสุดา เลิศกุลวัฒน์
ดร.อัฉรา โยมสินธุ์
ดร.อารยา เอกพิศาลกิจ
ดร.เอกอนงค์ ตั้งฤกษ์วราสกุล

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล มีอำพล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หฤทัย นำประเสริฐชัย

ดร.ณัฐวุฒิ คุ้มมนเจริญชัย

ดร.พลวัฒน์ เลิศกุลวัฒน์

รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์รัตน์ เล่าหวิเชียร

ดร.พิทวัส เอื้อสังคมเศรษฐ์

ดร.ศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุล

ดร.สุธาวลัย พฤษอำไพ

นางศิริวรรณ ภัทรประภาพันธ์

นางสาวอรการณ์ วีระชยาภรณ์

นายทองปาน ชันดีกรม

Mr.Joefrey B.Geroche

บทบรรณาธิการ

เรียนท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านทุกท่าน

วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 13 เดือนธันวาคม 2559 เนื้อหาของบทความคงเน้นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสาขาบริหารธุรกิจและยังเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิชาการ ซึ่งในฉบับนี้ประกอบไปด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการที่มีเนื้อหาหลากหลายด้านไม่ว่าจะเป็นบทความ เรื่องการประเมินปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในสถาบันการเงิน เรื่องแนวทางการลดต้นทุนผลิดของการปลูกข้าว เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการค้ากับดุลการชำระเงินกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ Financial Literacy and Financial Behaviour in Thailand : A Pilot Test เป็นต้น

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความต่างๆ ที่ปรากฏในวารสารจะส่งประโยชน์ทางวิชาการแก่ท่านตามสมควรและ หากท่านมีความประสงค์จะติชมหรือให้คำแนะนำ กองบรรณาธิการยินดีรับฟังท่านด้วยความเต็มใจ โดยท่านสามารถส่งข้อเสนอแนะมาที่ fbusogv@ku.ac.th เพื่อกองบรรณาธิการจะได้รับและนำไปปรับปรุงต่อไปแล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

การประเมินปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จต่อการบริหาร ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในสถาบันการเงิน The Assessment of Key Success Factors of Financial Institution's Operational Risk Management วิไลลักษณ์ วงศ์ตระกูลอารี และ ศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุล	1
แนวทางการลดต้นทุนผลิตของการปลูกข้าว Guidelines for Management of Production Costs for Rice Planting พิบูล พงษ์กลาง	17
ความสัมพันธ์ระหว่างการค้ากับดูแลกิจการกับต้นทุนเงินทุนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย The Relationship between Corporate Governance and Cost of Equity of Listed Companies on The Stock Exchange of Thailand วรรณรัตน์ ปณิธานธรรม และ ดลกนิศ เต็งอำนวย	27
Financial Literacy and Financial Behaviour in Thailand: A Pilot Test P. Ngamjan	40

การประเมินปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จต่อการบริหาร ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในสถาบันการเงิน

The Assessment of Key Success

Factors of Financial Institution's Operational Risk Management

วิไลลักษณ์ วงศ์ตระกูลอารี และ ศุภชาติ เอี่ยมรัตนกุล

Vilailux Wongtrakularee and Supachart Iamratanakul

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ปัจจัยภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร ทั้ง 6 ประเภทยามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรสัมฤทธิ์ผล 2) เพื่อศึกษาว่าแต่ละปัจจัยภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรทั้ง 6 ประเภท ปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรแต่ละประเภทยให้สัมฤทธิ์ผล โดยงานวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยโดยการวิเคราะห์เชิงลำดับขั้น (Analytic Hierarchy Process : AHP) เป็นเครื่องมือในงานวิจัย เพื่อหาลำดับความสำคัญของปัจจัย โดยสรุปผลในเชิงวิเคราะห์ พร้อมทั้งพรรณนาในรายละเอียดของแต่ละปัจจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ปัจจัยหลักภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร ความเสี่ยงจากการทุจริตเป็นความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรมากที่สุดส่วนปัจจัยย่อยที่ส่งผลกระทบที่สุดภายใต้การบริหารความเสี่ยงแต่ละด้านสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ความเสี่ยงจากการทุจริต คือ ปัจจัยการเฝ้าระวังและการตรวจสอบ 2) ความเสี่ยงจากการจ้างงานและความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงาน คือ ปัจจัยการขึ้นบ่งอันตราย จากการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมระดับความเสี่ยงที่ทำงาน 3) ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของทรัพย์สิน คือ ปัจจัยการกำหนดทางเลือกในการดำเนินการสำหรับการจัดการความเสี่ยง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของทางเลือก 4) ความเสี่ยงจากการขัดข้องและหยุดชะงักของระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์ คือ ปัจจัยการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบต่อธุรกิจ 5) ความเสี่ยงจากลูกค้าผลิตภัณฑ์และวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ คือ ปัจจัยการบริหารความเสี่ยงลูกค้า 6) ความเสี่ยงจากกระบวนการทำงาน คือ ปัจจัยดัชนีชี้วัดความเสี่ยง เมื่อทราบว่าปัจจัยใดคือปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรสัมฤทธิ์ผล สถาบันการเงินจะได้ทำการตรวจสอบปัจจัยด้านนั้น และทำการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร, ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ, ความเสี่ยง, การจัดลำดับความสำคัญ, ธุรกิจสถาบันการเงิน

เจ้าหน้าที่ชำนาญการความปลอดภัยและอาชีวอนามัย บริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

Email : vilailux.won@tmbbank.com, vilailux2524@yahoo.com

อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Email: supachart9@gmail.com

Abstract

The purposes of this research are 1) to consider six factors pertaining to operational risk management in order to identify ones that really affect and 2) to study that which of the six factors is the key success factor for the corporate operational risk management. The research applied the Analytic Hierarchy Process (AHP) as the tool for prioritizing the key success factors. The results from this study are analytical and seek to describe the factors related to the enterprise risk management.

The research result show that the risk of fraud, one of the factors under corporate operational risk management, is the most important factor that affects enterprise risk management. Sub-factor that affect the most in each factor are as follows: 1) the monitoring and auditing are the most important factors that affect the risk of fraud, 2) hazard identification, risk assessment, and workplace risk controlling are the most important factors that affect the risk of employment practices and workplace safety, 3) option in risk management, cost analysis and benefit are the most important factors that affect the risk of damage to physical assets, 4) the risk assessment and business effect are the most important factors that affect the risk business disruption and system failures, 5) the customer risk management is the most important factors that affect the risk of client, products, and business practices, and 6) risk index is the most important factors that affect the risk of execution, delivery and process management. We also find the key factors that mostly affect the success of operational risk management and improve those key factors, accordingly.

Keyword: Corporate Operational Risk Management, Enterprise Risk Management, Key Success Factors, Priority, Financial Business

1. บทนำ

การสร้างมูลค่าองค์กรให้สูงสุดภายใต้สภาวะการที่ไม่แน่นอนในการดำเนินธุรกิจผู้บริหารส่วนใหญ่ในปัจจุบันยอมรับว่าเหตุผลเบื้องต้นที่สนับสนุนให้มีการบริหารความเสี่ยงในองค์กรคือ การที่ทุกองค์กรต้องพยายามสร้างหรือเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งปวงแม้ว่ามีความไม่แน่นอนมูลค่าขององค์กรเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้เพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการตัดสินใจหรือกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานประจำวันในองค์กรนั้น ๆ

สารานุกรม (2557) ได้อธิบายถึงความเสี่ยงในหลากหลายแง่มุมดังนี้ ความเสี่ยงคือโอกาสที่เกิดขึ้นแล้วธุรกิจจะเกิดความเสียหาย (Chance of Loss), ความเสี่ยงคือความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสียหายต่อธุรกิจ (Possibility of Loss), ความเสี่ยงคือความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น (Uncertainty of Event), และ ความเสี่ยงคือการคลาดเคลื่อนของการคาดการณ์ (Dispersion of Actual Result)

การบริหารความเสี่ยงขององค์กร(Enterprise Risk Management) เป็นกระบวนการที่มีระบบสามารถนำไปใช้ได้กับทุกองค์กรและทุกธุรกิจเพื่อป้องกันเหตุการณ์ความเสี่ยงประเมินความเสี่ยงจัดลำดับความสำคัญและจัดการความเสี่ยง โดยการบริหารความเสี่ยงขององค์กรจะช่วยให้เกิดผลทางด้านการสนับสนุนให้องค์กรสามารถพิจารณาระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้หรือต้องการที่จะยอมรับเพื่อสร้างมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นและยังช่วยกำหนดกรอบการดำเนินงานให้แก่องค์กรเพื่อให้สามารถบริหารความไม่แน่นอนความเสี่ยงและโอกาสของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการบริหารความเสี่ยงขององค์กรทั่วไปควรเริ่มต้นจากการที่กรรมการและผู้บริหารตลอดจนพนักงานทุกคนในองค์กรควรทำความเข้าใจตรงกันต่อคำนิยามของความเสี่ยงเพื่อให้ทุกคนสามารถมองความเสี่ยงในทิศทางเดียวกันองค์กรทั่วไปจะจัดให้มีกระบวนการบริหารเพื่อให้แน่ใจอย่างสมเหตุสมผลว่า

ยังสามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรการพื้นฐาน ตามแผนงานตามพันธกิจได้โดยการระบุนความเสี่ยงจากปัจจัยภายในและจากปัจจัยภายนอกอย่างเป็นระบบและพิจารณาแนวทางการจัดการเป็นการล่วงหน้าที่จะจัดปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อก้าวไปสู่วัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ที่องค์กรตั้งไว้ได้ (เมธา สุวรรณสาร, 2550)

การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อหากรอบแนวคิดด้วยการทบทวนวรรณกรรม เรื่องการประเมินปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจธนาคารเพื่อสามารถอธิบายถึงแต่ละปัจจัยภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรทั้งหกประเภทปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบที่สุดต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรแต่ละประเภทให้สัมฤทธิ์ผล จากนั้นสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการตั้งกรอบแนวความคิดการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพแล้วนำผลการวิจัยไปพัฒนาเพิ่มความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจธนาคาร

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง

เมธา สุวรรณสาร(2550)อธิบายถึง เหตุการณ์และความไม่แน่นอนต่างๆที่ทำให้องค์กรไม่อาจบรรลุเป้าหมายได้ในเวลาที่กำหนดซึ่งเป็นความเสี่ยงที่องค์กรต้องมีแนวทางจัดการควบคุมและตรวจสอบที่ต้นเหตุโดยการระบุปัจจัยเสี่ยงและกำหนดวิธีการและกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่เป็นรูปธรรมซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เป็นกลวิธีที่เป็นเหตุเป็นผลที่นำมาใช้ในการบ่งชี้ วิเคราะห์ ประเมิน จัดการ ติดตาม และสื่อสารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหน่วยงาน/ฝ่ายงานหรือกระบวนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อช่วยลดความสูญเสียในการไม่บรรลุเป้าหมายให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่ม

โอกาสแก่องค์กรมากที่สุดการบริหารความเสี่ยงช่วยให้
องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายในขณะที่ลดอุปสรรค
หรือสิ่งที่ไม่คาดหวังที่อาจเกิดขึ้นทั้งในด้านผลกำไรและ
การปฏิบัติงานป้องกันความเสียหายต่อทรัพยากรของ
องค์กรและสร้างความมั่นใจในการรายงานและการ
ปฏิบัติตามกฎระเบียบจากการทบทวนวรรณกรรมที่
เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาพบว่าการบริหารความเสี่ยงจึงมีประโยชน์
หลายประการ อาทิเช่น ความเสี่ยงที่ยอมรับได้คือความ
ไม่แน่นอนโดยรวมที่องค์กรยอมรับได้โดยยังคงให้ธุรกิจ
สามารถบรรลุเป้าหมายความเสี่ยงที่ยอมรับได้เป็น
ปัจจัยที่สำคัญในการประเมินทางเลือกในการดำเนิน
กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงสนับสนุนให้องค์กร
สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ประเมินความเสี่ยงและจัดการ
ความเสี่ยงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการเติบโต
และผลตอบแทนของธุรกิจการจัดการความเสี่ยง
เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงครอบคลุมเหตุการณ์
ทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่จำกัดเพียงแต่สิ่งที่เป็
นความเสียหายจึงช่วยให้ผู้บริหารสามารถบ่งชี้และใช้
ประโยชน์จากเหตุการณ์ในเชิงบวกได้อย่างรวดเร็วและมี
ประสิทธิภาพ

2.2 คำจำกัดความของความเสี่ยงหลัก

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2546) ได้แบ่งประเภท
ความเสี่ยงหลักไว้ดังนี้ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์หมายถึง
ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์แผน
ดำเนินงานและการนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่
สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก
อันส่งผลกระทบต่อรายได้ เงินกองทุน หรือการดำรง
อยู่ของกิจการ ความเสี่ยงด้านเครดิต หมายถึง โอกาส
หรือความน่าจะเป็นที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตาม
ภาระที่ตกลงไว้ รวมถึงโอกาสที่คู่ค้าจะถูกปรับลดอันดับ
ความเสี่ยงด้านเครดิตซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้และ
เงินกองทุนของสถาบันการเงิน ความเสี่ยงด้านตลาด
หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของอัตรา
ดอกเบี้ยอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและราคา
ตราสารในตลาดเงินตลาดทุนที่มีผลกระทบในทางลบต่อ

รายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงิน

ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง หมายถึง ความเสี่ยง
ที่เกิดจากการที่สถาบันการเงินไม่สามารถชำระหนี้สิน
และภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนดเนื่องจากไม่สามารถ
เปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้หรือไม่สามารถจัดหาเงิน
ทุนได้เพียงพอหรือสามารถหาเงินมาชำระได้แต่ด้วย
ต้นทุนที่สูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ซึ่งอาจส่งผลกระทบ
ต่อรายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงินความ
เสี่ยงด้านปฏิบัติการ หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความ
เสียหายอันเนื่องมาจากการขาดการกำกับดูแลกิจการ
ที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กรและการขาดการ
ควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงาน
ภายใน คน ระบบงาน หรือเหตุการณ์ภายนอก และส่ง
ผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงิน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภาพรวมของการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2556) กำหนดแนวทาง
การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ในองค์กรไว้ว่าเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากความไม่เพียงพอหรือความบกพร่องของ กระบวนการควบคุมภายใน (Internal Control), บุคลากรและระบบงาน (People and System), และ เหตุการณ์ภายนอก (External)

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2546) ได้จำแนกประเภท
ของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ดังนี้ ความเสี่ยงจากการ
ทุจริตจากภายในเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตของ
บุคคลภายในองค์กรเพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจาก
การทุจริตดังกล่าวตกแก่พวกพ้องความเสี่ยงจากการ
ทุจริตจากภายนอกเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริต
ของบุคคลภายนอกองค์กรแต่ก่อให้เกิดความเสียหาย
โดยตรงต่อสถาบันการเงินความเสี่ยงจากการจ้างงาน
และความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงาน เป็นความเสี่ยง
ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจ้างงานที่ไม่เหมาะสมการ
จ่ายค่าตอบแทนหรือการปฏิบัติต่อพนักงานอย่างไม่เป็น
ธรรม ยังรวมถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกำหนด
มาตรการรักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติงานและ

การควบคุมสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ไม่เพียงพอจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของพนักงานอันเนื่องมาจากโรคร้ายหรือได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานได้

ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของทรัพย์สิน เป็นความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของสถาบันการเงินอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุต่างๆ ความเสี่ยงจากการขัดข้องและหยุดชะงักของระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากระบบงานที่ผิดปกติหรือการหยุดทำงานของระบบงานด้านต่างๆ ความเสี่ยงจากระบบการทำงานเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดในวิธีปฏิบัติงาน(Methodology) ความผิดพลาดของระบบการปฏิบัติงานหรือความผิดพลาด จากการปฏิบัติงานของพนักงานภายในสถาบันการเงินและพนักงานจากการจ้างงานภายนอกความเสี่ยงจากลูกค้า ผลิตภัณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ กระบวนการออกผลิตภัณฑ์ และการเข้าถึงข้อมูลลูกค้าที่ไม่เหมาะสมไม่เป็นไปตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับที่ทางการกำหนดจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรมี 5 ประเภท คือ

1. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)
2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
3. การติดตามความเสี่ยง (Risk Monitoring)
4. การควบคุมและลดความเสี่ยง (Risk Control / Mitigation)
5. การจัดเก็บข้อมูลและรายงานความเสี่ยง (Data Collection and Reporting)

2.4 แนวคิดการตัดสินใจด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับขั้น

เป็นที่ตระหนักกันดีอยู่แล้วว่ามนุษย์ที่เกิดมาทุกคนล้วนแต่ผ่านการตัดสินใจบางคนอาจจะประสบผลสำเร็จในการตัดสินใจแต่บางคนก็อาจจะประสบผลล้มเหลวจากการตัดสินใจที่ผิดพลาด (ระพีพรรณ พิริยะกุล, 2545)โดยเบื้องหลังของการตัดสินใจของแต่ละคนบาง

คนใช้ประสบการณ์ของตนเองที่สั่งสมมาบางคนก็ใช้ประโยชน์จากการเสาะหาข้อมูลรอบข้างบางคนก็ใช้วิธีการลองผิดลองถูกในการเสาะหาข้อมูลเพื่อมาวินิจฉัยมาประกอบการตัดสินใจนั้นบางคนก็มีรูปแบบโครงสร้าง (Structure) แต่บางคนก็ไม่มีรูปแบบ

ในบรรดาวิธีการหลายๆ วิธีนั้น มีวิธีหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย คือ วิธีที่เรียกว่า AHP (Analytic Hierarchy Process) เป็นวิธีที่ช่วยแก้ปัญหาที่ซับซ้อนให้ดูง่ายขึ้นโดยอาศัยกระบวนการเลียนแบบจากพฤติกรรมของมนุษย์โดยทำการแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาตามระดับและยังมีการให้น้ำหนักเปรียบเทียบในแต่ละปัจจัยของปัญหาในแต่ละลำดับขั้นซึ่งประกอบด้วยทางเลือกต่าง ๆ สุดท้ายจึงได้ทางเลือกที่ต้องการ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาพบว่า ขั้นตอนการตัดสินใจด้วย AHP นั้น วิธีดำเนินการตัดสินใจจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1.การวิเคราะห์ปัญหา(Problem)เราต้องกำหนดปัญหาของเราให้ตรงประเด็น, 2.ปัจจัยที่มีส่วนในการตัดสินใจ (Decision Component) ขั้นตอนนี้นับว่าค่อนข้างจะยาก แต่ถ้าได้มีการฝึกปฏิบัติบ่อยๆ ครั้งเข้าจะเกิดความชำนาญในกรณีที่ไม่แน่ใจสามารถปรึกษาเพื่อนร่วมงานที่มีส่วนในการแก้ปัญหา ทั้งนี้ในการปรึกษาอาจได้ข้อมูลมาสร้างปัจจัยได้ดียิ่งขึ้น, และ 3. ทางเลือก (Alternatives)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิฑูรย์ สมโต (2551) ทำการศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารกรุงไทยในจังหวัดเชียงใหม่ 1)สำรวจถึงกระบวนการและวิธีการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของ บมจ.ธนาคารกรุงไทยในจังหวัดเชียงใหม่ 2)เพื่อศึกษาลักษณะความเสี่ยงระดับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของ บมจ. ธนาคารกรุงไทยในจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของบมจ. ธนาคารกรุงไทยในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) ธนาคารกรุงไทยมีกระบวนการและวิธีการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับเคร่งครัดกล่าวคือธนาคารกรุง

ไทยในจังหวัดเชียงใหม่มีการกำหนดนโยบายด้านความเสี่ยงที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรระบุจุดที่มีความเสี่ยงตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปจนถึงระดับบริหารและครอบคลุมในทุกกิจกรรมของธนาคารดำเนินการให้มีการพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงเป็นประจำส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรให้ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อนำความรู้มาพัฒนาองค์กร

2) ลักษณะความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารกรุงไทย พบว่า มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยเพราะ ธนาคารกรุงไทยมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งในงานบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

3) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารกรุงไทยพบว่าพนักงานของธนาคารบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและคาดการณ์ไม่ถึงว่าจะเกิดความเสี่ยงต่อการปฏิบัติงานของธนาคาร อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอต่อการให้บริการลูกค้าอุปสรรคในการปฏิบัติงานขาดความพร้อมในการใช้งานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรับผิดชอบในการดูแลรักษาอุปกรณ์การปฏิบัติงาน

อังคณา ศรีสวัสดิ์ (2553) ทำการศึกษาการยอมรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ส่งผลต่อโอกาสที่เกิดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของบริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์จำกัด(บสภ.) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ส่งผลต่อโอกาสที่เกิดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และศึกษาลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อโอกาสที่เกิดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ผลการวิจัย พบว่า

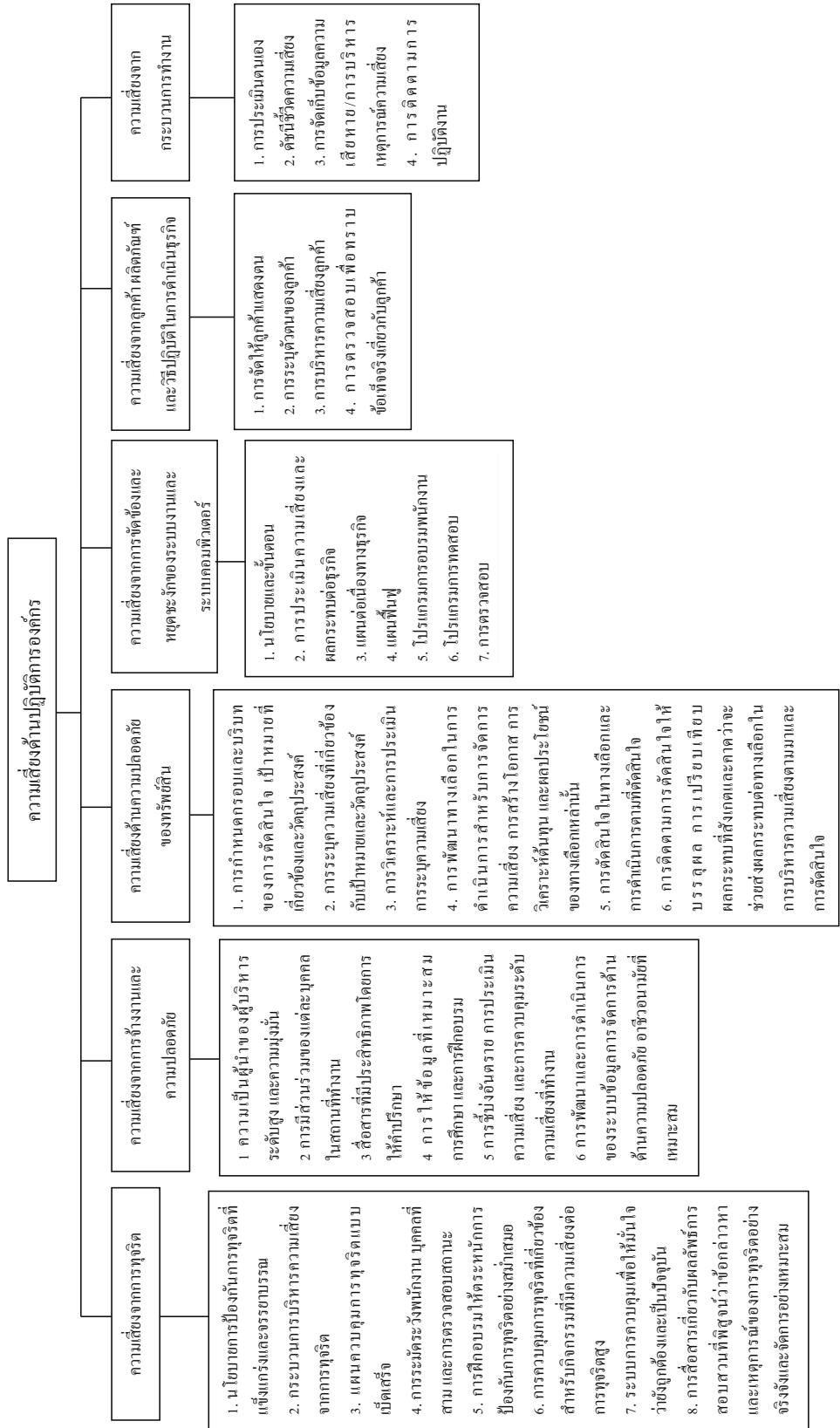
บสภ. มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับการปฏิบัติบางครั้งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ในด้านกำหนดนโยบายด้านกระบวนการและวิธีการปฏิบัติการและด้านระบบสนับสนุนมีระดับการปฏิบัติบางครั้งเช่นกัน ส่วนด้านธรรมาภิบาลในองค์กรมีระดับการปฏิบัติประจำ/สม่ำเสมอ

โอกาสที่เกิดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของ บสภ. พบว่ามีโอกาสที่เกิดความเสี่ยงในระดับปานกลาง ทั้งในด้านความเสี่ยงที่เกิดจากตัวบุคคล ด้านความเสี่ยงที่เกิดจากขั้นตอนการปฏิบัติงานและด้านความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของ บสภ. พบว่าพนักงานบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของกระบวนการบริหารความเสี่ยง

ลักษณะส่วนบุคคลของพนักงาน บสภ. เฉพาะในด้านสถานที่ปฏิบัติงานที่ต่างกันส่งผลต่อโอกาสที่เกิดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการแตกต่างกันทั้งในด้านความเสี่ยงที่เกิดจากตัวบุคคลด้านความเสี่ยงที่เกิดจากขั้นตอนการปฏิบัติงานและด้านความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศจากผลการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการรวมถึงความเสี่ยงด้านอื่นๆ เป็นเรื่องที่เข้าใจยากและมีผลกระทบต่อนักงานทุกระดับใน บสภ. จึงควรสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของกระบวนการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรให้แก่พนักงานมากยิ่งขึ้นรวมถึงการรณรงค์ให้ตระหนักถึงความเสี่ยง พร้อมทั้งเตรียมการรับมือกับความเสี่ยงเพื่อบริหารจัดการและป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับองค์กรโดยคำนึงถึงระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้

3. วิธีการศึกษา

3.1 การสร้างโมเดล

การสร้างโมเดล (ดังแสดงในแผนภาพ) ทำเพื่อจุดประสงค์ที่จะนำเสนอข้อเท็จจริงในการตัดสินใจบางครั้งวิธีการอาจจะซับซ้อน ซึ่งทำให้จำกัดการนำโมเดลนี้ไปใช้ในหลายองค์ประกอบใดก็ตามการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น Flow chart ตาราง ปัญหาที่อาจจะถูกสรุปและนำเสนอในแนวทางขององค์กรเองหลักการทั่วไปของโมเดลนี้ มีข้อสำคัญที่ต้องจดจำไว้ว่าโมเดลเป็นส่วนหนึ่งที่มุ่งหมายที่จะสะท้อนความจริงโมเดลนี้ยินยอมเพียงแค่การตัดสินใจที่เหมาะสมภายใต้กรอบงานเฉพาะความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรความรู้ที่จำกัดหรือเอนเอียงมีผลอย่างมากต่อความถูกต้องของโมเดลการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในธุรกิจสถาบันการเงินและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรบวกกับคำถามที่เหมาะสมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของโมเดลได้มากความเอนเอียงและอคติเป็นเรื่องปกติสำหรับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ความเอนเอียงและอคติจะลดลงไปเมื่อใช้เทคนิค AHP เพราะมีการนำคำถามมาตรวจสอบก่อนและจัดทำคำถามจำกัดความของหลักเกณฑ์ทั้งหลักเกณฑ์ย่อยและทางเลือกต่าง ๆ อย่างชัดเจน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรของธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินของรัฐและบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนในประเทศไทย สถาบันการเงินที่ผู้วิจัยได้เลือกนำมาศึกษาประกอบไปด้วย

- 1) ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน), 2) ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้แก่ ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน), 3) ธนาคารรัฐบาล ได้แก่ ธนาคารออมสิน, 4) ธนาคารกลาง ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย, และ 5) บริษัทหลักทรัพย์ ได้แก่ บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุน ทหารไทย จำกัด

โดยมีหลักเกณฑ์ของการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ตอบคำถามของการเปรียบเทียบเป็นคู่ด้วยเทคนิคการ

ตัดสินใจด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น(AHP)ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพด้านธุรกิจของผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญต้องมีประสบการณ์การทำงานในสายการเงินธุรกิจธนาคารหรือเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ หรือเกี่ยวข้องกับการเงินการธนาคารเป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี, 2) ตำแหน่งงานของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญต้องมีตำแหน่งงานระดับหัวหน้างานขึ้นไป คือมีสายการบังคับบัญชา มีผู้ใต้บังคับบัญชาเกี่ยวข้องกับการประเมินผลงาน หรืองบประมาณ เป็นผู้ดูแลหน่วยงานในภาพรวมเรื่องของการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร ฟังชั่นใด ฟังชั่นหนึ่งหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Special List) ของการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร, และ 3) ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรของผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร ฟังชั่นใด ฟังชั่นหนึ่งอย่างน้อย 5 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรเป็นอย่างดี ได้รับการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร ถ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Special list) ต้องได้รับการอบรมหลักสูตรเฉพาะ หรือ มีใบ Certificate / License ที่รับรองว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจธนาคารมีลักษณะของการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (Individual Interview) เป็นการสัมภาษณ์ของผู้ศึกษา 1 คน ต่อผู้ให้สัมภาษณ์ 1 คน โดยการตัดสินใจจัดระบบตามลำดับชั้นสำหรับการประเมินประเภทของความเสี่ยงภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร

คำถามการวิจัย มี 2 คำถามการวิจัยที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการสนับสนุนวัตถุประสงค์การวิจัยคำถามแรกเกี่ยวข้องปัจจัยที่มีผลในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร ส่วนคำถามที่สอง เกี่ยวกับการประเมินว่าปัจจัยใดที่ได้บ่งชี้ในคำถามแรก มีผลต่อความ

สัมฤทธิ์ผลในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการขององค์กรเครื่องมือวัดที่ผู้ศึกษาวิจัยได้จัดทำขึ้นโดยการศึกษเอกสาร ทฤษฎี และผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 เครื่องมือวัดระดับความคิดเห็น โดยการให้ระดับคะแนนและการเปรียบเทียบเป็นคู่ แบ่งเป็น 7 หัวข้อ จำนวน 148 ข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ 1 การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร	จำนวน 21 ข้อ
หัวข้อที่ 2 ความเสี่ยงจากการทุจริต	จำนวน 36 ข้อ
หัวข้อที่ 3 ความเสี่ยงจากการจ้างงาน และความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงาน	จำนวน 21 ข้อ
หัวข้อที่ 4 ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของทรัพย์สิน	จำนวน 21 ข้อ
หัวข้อที่ 5 ความเสี่ยงจากการขัดข้องและหยุดชะงักของระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์	จำนวน 29 ข้อ
หัวข้อที่ 6 ความเสี่ยงจากลูกค้า ผลิตภัณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ	จำนวน 10 ข้อ
หัวข้อที่ 7 ความเสี่ยงจากกระบวนการทำงาน	จำนวน 10 ข้อ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการคำนวณค่าตัวแปรและปัจจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลและคำนวณค่าตัวแปรและปัจจัยด้วยวิธีการบวนการวิเคราะห์แบบลำดับขั้น (Analytic Hierarchy Process: AHP) โดยตามหลักการของทฤษฎีของ AHP นั้นจำเป็นต้องมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (Thomas Satty, 2000)

1. กำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่สนใจศึกษาและกำหนดไว้ให้อยู่บนลำดับขั้นสูงสุดในแผนภูมิ

2. ศึกษาและกำหนดเกณฑ์ทางเลือกเป็นตัวแปรหลักที่มีลักษณะเป็นในรูปแบบนามธรรมและกำหนดให้อยู่ในลำดับขั้นที่ 2 ของแผนภูมิ

3. ทำการศึกษาและหาปัจจัยทางเลือก(หรือปัจจัยรอง)เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษาโดยกำหนดให้อยู่ในลำดับขั้นที่ 3 ของแผนภูมิ

4. เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและนำมาใส่ในโปรแกรม Microsoft Excel Spreadsheet โดยใส่ข้อมูลในรูปแบบเมตริกซ์และนำค่าการเปรียบเทียบแบบจับคู่ในแบบสอบถามมาใส่ในตารางโดยคู่ของตัวแปรหลักที่เปรียบเทียบนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับตัวมันเองแล้วจะได้ค่าเท่ากับตัวมันเอง ดังนั้นจึงใส่ 1 ในการเปรียบเทียบของคู่ของมันเองและค่าที่ได้นั้นจะอยู่ในรูปแบบเป็น

ตลอดจนสอบถามผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาในครั้งนี้ โดยเครื่องมือวัดมีส่วนประกอบ 2 ส่วน ดังนี้

อัตราส่วนเช่น หากตัวแปร A : B หมายความว่าที่ตัวแปรหลัก B มีความสำคัญต่อตัวแปรหลัก A เท่ากับ 3:7 ตามระดับหรือ Scales ที่กำหนดไว้ 1-9 การได้มาของเมตริกซ์ของการเปรียบเทียบจะแสดงถึงความสำคัญแบบสัมพันธ์กัน(ชอบมากหรือน้อยกว่าหรือความเหมาะสม) ที่ถูกตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ขนาด (Scales) จาก 1 – 9 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบความสำคัญ

ค่าความสำคัญ	นิยาม	คำอธิบาย
1	มีความสำคัญเท่ากัน	ปัจจัยทั้งสองที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบ มีความสำคัญเท่าเทียมกัน
3	มีความสำคัญมากกว่าพอประมาณ	ปัจจัยที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบ มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยตัวหนึ่งพอประมาณ
5	มีความสำคัญมากกว่าอย่างเด่นชัด	ปัจจัยที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบ มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยอีกตัวหนึ่งอย่างเด่นชัด
7	มีความสำคัญมากกว่าอย่างเด่นชัดมาก	ปัจจัยที่กำลังพิจารณาเปรียบเทียบ มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยอีกตัวหนึ่งอย่างเด่นชัดมาก
9	มีความสำคัญมากกว่าอย่างยิ่ง	ค่าความสำคัญสูงสุดที่จะเป็นไปได้ในการพิจารณาเปรียบเทียบปัจจัยทั้งสอง
2, 4, 6, 8	เป็นค่าความสำคัญระหว่างกลางของค่าที่กล่าวไว้ข้างต้น	ค่าความสำคัญในการเปรียบเทียบปัจจัยถูกพิจารณาว่าควรเป็นค่าระหว่างกลางของค่าที่กล่าวไว้ข้างต้น

ตารางเมตริกซ์นี้จำเป็นต้องมีความสมมาตรกัน และอยู่ในรูปแบบเส้นทแยงมุม และข้อมูลที่อยู่เหนือเส้น ทแยงมุมคือข้อมูลที่มาจากแบบสอบถาม และข้อมูลที่อยู่ใต้เส้นทแยงมุม คือ ข้อมูลที่เป็นส่วนกลับ

5. ทำการแปลงค่าเป็นทศนิยมเพื่อง่ายต่อการคำนวณและทำการหาผลรวม(แลมด้าแมกซ์ : λ_{max}) ในแนวตั้ง เพื่อที่จะทำการหาค่าความสำคัญเฉพาะแห่งแบบถ่วงน้ำหนักต่อไป

6. นำค่าที่แปลงเป็นทศนิยมไปหารกับผลรวมในแนวตั้งของแต่ละช่องในตารางจะได้ค่าที่เป็นถ่วงน้ำหนัก เมื่อได้ครบทุกช่องของเมตริกซ์แล้วทำการหาค่าความสำคัญเฉพาะแห่ง โดยการหาผลค่าเฉลี่ยแนวนอนของแถว ค่าที่มีค่าสูงสุดในช่องนั้นคือค่าที่มีความสำคัญมากที่สุด

7. หาค่าความสำคัญในลำดับชั้นถัดมาโดยใช้หลักการเดียวกันในขั้นตอนที่ 4-6 และหาค่าดัชนีความ

สอดคล้องและอัตราส่วนความสอดคล้องด้วยการนำเอาค่าผลรวมในตัวแปรหลักหารด้วยค่าผลรวมในแนวนอนจะได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (CI : Consistency Index) เมื่อได้ค่าแล้วนำมาหาด้วยค่า ดัชนีการสุ่มซึ่งเป็นค่ามาตรฐานที่กำหนดโดย Saaty โดยค่า CI มาตรฐานนี้จะขึ้นอยู่กับจำนวนตัวแปรหลักที่ใช้ในงานวิจัยค่าอัตราส่วนความสอดคล้อง (CR : Consistency Ratio) ตามหลักทฤษฎีของ AHP นั้น ค่า CR ไม่ควรเกิน 0.1 จึงจะถือว่ามีความเชื่อมั่นได้จากงานวิจัย

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลงานวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยของผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจธนาคารสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลเฉลี่ยค่าความสำคัญของตัวแปรหลักที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร

ตัวแปรหลัก	ค่าความสำคัญ	ลำดับความสำคัญ
A: ความเสี่ยงจากการทุจริต	0.2297	1
B: ความเสี่ยงจากการจ้างงานและความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงาน	0.1354	6
C: ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของทรัพย์สิน	0.1387	5
D: ความเสี่ยงจากการขัดข้องและหยุดชะงักของระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์	0.1874	2
E: ความเสี่ยงจากลูกค้า ผลิตภัณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ	0.1444	4
F: ความเสี่ยงจากกระบวนการทำงาน	0.1644	3

จากตารางที่ 2 ปัจจัยหลักทั้ง 6 ปัจจัยภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรทั้ง 6 ด้าน ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับความเสี่ยงจากการทุจริตเป็นอันดับแรกเพราะสามารถสร้างความเสียหายทั้งตัวเงินและชื่อเสียงอย่างรุนแรงให้กับธนาคารอีกทั้ง 2 ปัจจัยเกี่ยวข้องกันคือเมื่อเกิดแล้วผลกระทบสูงและโอกาสการเกิดก็สูงอาจถึงขั้นทำให้ธนาคารปิดกิจการลงได้ในระยะเวลาอันสั้นเพราะธุรกิจจำนวนมาก มุ่งเน้นที่จะสร้างผลประกอบการแต่ขาดการวางแผนควบคุมรับมือกับความเสี่ยงและความเสียหายจากการทุจริต เห็นได้จากกรณีที่เกิดขึ้นทั้งในไทยและในต่างประเทศที่บริษัทต้องสูญเสียกำไรที่สะสมมาตลอดทั้งปีเพียงเพราะการทุจริตครั้งเดียวบางบริษัทถูกดำเนินคดีฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจนขาดทุนถึงขั้นปิดกิจการ หรือต้องขอเพิ่ม

ทุนจากผู้ถือหุ้นเพื่อให้บริษัทอยู่รอด บางบริษัทอาจมีการทุจริตที่ไม่รุนแรงแต่ก็ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กร ทำให้บริษัทขาดความน่าเชื่อถือความเชื่อมั่นจากผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุน

การทุจริตถือเป็นปัญหาที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจซึ่งมีแนวโน้มที่จะสร้างความเสียหายได้อย่างมหาศาลและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับองค์กรที่ควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตประกอบด้วย การป้องกัน (Prevention) การตรวจจับ (Detection) การสืบสวน (Investigation) และแผนการฟื้นคืนสู่สภาพปกติ (Recovery) ที่สามารถช่วยลดความเสี่ยงและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรได้

ปัจจัยย่อยภายใต้การบริหารความเสี่ยงในแต่ละด้าน ความเสี่ยงจากการทุจริตผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับปัจจัยการเฝ้าระวังและการตรวจสอบมากที่สุดเพื่อให้พนักงานที่คิดจะทำทุจริตไม่กล้าทำผิด อีกทั้งสามารถตรวจเจอการทุจริตได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ปัจจุบันการทุจริตในรูปแบบของนโยบายและการประพฤติดังกล่าวในองค์กรยังคงเป็นปัญหาและความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ความกดดันของปัญหาทางธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้น เป็นผลให้การควบคุมภายในอาจอ่อนแอลงและทำให้เกิดโอกาสในการทุจริตได้

การทุจริตในองค์กรไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดมักจะเกิดจาก 3 ปัจจัยที่เรียกว่าสามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle) 1) ความต้องการและแรงจูงใจ 2) โอกาส และ 3) ความมีเหตุมีผลและความซื่อสัตย์ แต่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ก็สามารถกระตุ้นให้พนักงานกระทำทุจริตได้ ดังนั้นการปิดโอกาสในการก่อการทุจริต โดยการเสริมจุดแข็งของการควบคุมภายในนั้นจะเป็นการสร้างเกราะป้องกันให้กับบริษัทได้เป็นอย่างดีสำหรับผู้บริหารระดับสูงมีความเข้าใจเป็นอย่างดีอยู่แล้วต่อผลกระทบจากการทุจริตต่อบริษัทไม่ว่าจะเป็นจากระดับไหนในองค์กรแต่พนักงานระดับกลางและระดับล่างนั้นอาจมีความไม่ชัดเจนต่อผลกระทบดังกล่าว ดังนั้น Tone at the top จึงต้องมีความชัดเจนและควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกให้กับพนักงานทุกระดับ ดังเห็นตรงกันว่าองค์ประกอบหลักของการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตมี 3 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่

1) การป้องกัน (Prevention) การพิจารณาความเสี่ยงจากการทุจริตและหาวิธีป้องกันผ่านระบบการควบคุมภายใน เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้นมีการจัดฝึกอบรมให้กับพนักงานในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่องการส่งสัญญาณว่ามีกรณีเฝ้าติดตามปัญหาการทุจริตถึงแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยบางบริษัทได้มีการจัดทำ Corporate Intelligence เพื่อตรวจสอบเฝ้าติดตามและเก็บข้อมูลในเรื่องของการดำเนินชีวิตประจำวันของพนักงานและฝ่ายบริหารกันเลยทีเดียว

2) การตรวจจับ (Detection) การพบทุจริต

ภายในองค์กรมักจะมาจากการให้ข้อมูลของพนักงาน Whistle blowing จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแจ้งการทุจริตที่มีประสิทธิภาพซึ่งควรจะต้องมีหลายช่องทางการติดต่อที่สำคัญที่สุดคือบริษัทจะต้องสามารถรักษาความลับและรับรองความปลอดภัยให้กับผู้แจ้งได้

3) การตอบสนอง (Response) ในรูปแบบต่างๆ เช่น บทลงโทษที่เข้มงวดพนักงานที่ทุจริตจะต้องรับผิดชอบและถูกฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อเป็นการส่งสัญญาณถึงความจริงจังของฝ่ายบริหารขั้นตอนการสืบสวนและการตั้งคณะกรรมการเพื่อหาข้อสรุปต้องมีความชัดเจนและยุติธรรมเพื่อป้องกันการถูกฟ้องกลับว่ามีการกล่าวหาอย่างไม่ถูกต้องประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือสัญญาณเตือนภัยต่างๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตเช่นการจัดโครงสร้างบริษัทที่ซับซ้อนซึ่งยากต่อการตรวจสอบการมีบริษัทในกลุ่มจดทะเบียนในประเทศที่ไม่โปร่งใสการขออนุมัติเงินกู้โดยไม่ผ่านคณะกรรมการ การมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการกระทำธุรกรรมในนามบริษัทแต่เพียงผู้เดียวคณะกรรมการบริษัทถูกจำกัดอำนาจในการควบคุมดูแลการเชื่อใจและมอบหมายความรับผิดชอบให้กับผู้ปฏิบัติงานเพียงคนเดียวโดยขาดการตรวจสอบ การขาดการแบ่งแยกหน้าที่ที่ดีขาดการป้องกันในการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่เพียงพอ เป็นต้น

ความเสี่ยงจากการจ้างงานและความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงานผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญที่สุดกับปัจจัยการขึ้นบันไดอันตรายการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมระดับความเสี่ยงที่ทำงานการขึ้นบันไดอันตรายและประเมินความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญตัวหนึ่งที่จะใช้ในการค้นหาอันตรายที่มีอยู่ในการทำงานและสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าจะจัดการกับอันตรายที่มีอยู่อย่างไรดี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุกับผู้ปฏิบัติงานทุกคนซึ่งก็มีหลากหลายเทคนิคให้เลือกใช้กันตามลักษณะของสถานประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นเทคนิค Job Safety Analysis (JSA) Hazard and Operability Study (HAZOP) Failure Mode and Effect Analysis (FMEA) ขั้นตอนหลักๆ ที่เราใช้ในกระบวนการนี้ ที่เรา

ท่านๆ รู้กันก็จะมียู่ 3 ขั้นตอน คือ การชี้ บ่งอันตราย (Hazard Identification), การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment), และการควบคุมความเสี่ยง (Hazard Control) มีแนวทางดังนี้

1) ชี้บ่งอันตราย (Identify the hazard) เป็นสิ่งแรกที่ต้องทำเพื่อหาว่าคนทำงานมีโอกาสได้รับอันตรายอะไรบ้าง เรื่องนี้ต้องระวัง เพราะว่ามีความเป็นไปได้สูงที่เราจะมองข้ามอันตรายเหล่านั้นไปเนื่องจากความคุ้นเคยกับสภาพที่เป็นอยู่

2) สรุปลอกมาว่าใครอาจจะได้รับอันตรายบ้าง และจะได้รับอันตรายอย่างไร (Decide who might be harmed and how) หัวข้อนี้ต้องชัดเจนว่าใครที่อาจจะได้รับอันตรายบ้าง ซึ่งจะเป็นผลดีในการจัดการกับความเสี่ยง เพราะถ้าเรารู้ว่าใครจะได้รับอันตรายบ้าง เราจะสามารถที่จะป้องกันอันตรายต่อคนเหล่านั้นได้

ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของทรัพย์สินผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับปัจจัยการจัดการความเสี่ยง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของทางเลือกมากที่สุดทางเลือกที่ต้นทุนน้อยที่สุดลดระดับความเสี่ยงได้มากที่สุดสามารถจัดการความเสี่ยงได้จริงเห็นเป็นรูปธรรมจึงจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าของธนาคารความเสี่ยงจากการขัดข้องและหยุดชะงักของระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์ผู้เกี่ยวข้องให้คะแนนกับปัจจัยการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบต่อธุรกิจสำคัญที่สุดเพื่อให้รู้สถานะขององค์กรว่าสิ่งที่ต้องดำเนินการเมื่อเหตุการณ์หยุดชะงักเพื่อให้ธนาคารกลับมาส่งมอบผลิตภัณฑ์บริการได้ตามกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้ลูกค้าสามารถใช้บริการของธนาคารได้อย่างต่อเนื่องและได้รับผลกระทบน้อยที่สุดความเสี่ยงจากลูกค้าผลิตภัณฑ์และวิธีปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจผู้เกี่ยวข้องให้คะแนนกับปัจจัยการบริหารความเสี่ยงลูกค้าสำคัญที่สุดเพราะเป็นปัจจัยที่รวมรายละเอียดของปัจจัยอื่นจึงทำให้ป้องกันความเสี่ยงจากลูกค้าได้ดีกว่าปัจจัยอื่น ๆ

ความเสี่ยงจากกระบวนการทำงานผู้เกี่ยวข้องให้คะแนนความสำคัญกับปัจจัยการประเมินตนเอง เนื่องจากการจะป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดจาก

กระบวนการทำงานต้องทำตั้งแต่เริ่มต้นก่อนที่ความเสี่ยงจะเกิดจึงต้องทำการประเมินตนเองเพื่อให้ทราบถึงสถานะ การป้องกันและการควบคุมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่เนื่องจากทุกปัจจัยเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องและต่อเนื่องกันต้องทำทุกปัจจัยไม่สามารถตัดปัจจัยใด ปัจจัยหนึ่งออกไปได้จึงจะทำให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรสัมฤทธิ์ผล ธนาคารสามารถจัดลำดับความสำคัญในการปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณการให้ความสำคัญถึงปัจจัยที่เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบมากที่สุดกับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในแต่ละด้าน

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยหลักทั้ง 6 ปัจจัยภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร (ดังแสดงในตารางที่ 2) พบว่า ความเสี่ยงจากการทุจริต เป็นปัจจัยหลักที่ผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นที่สำคัญที่สุดสำหรับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจธนาคารให้สัมฤทธิ์ผล แต่ปัจจัยหลักทั้ง 6 ปัจจัยนั้นเป็นองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร ซึ่งไม่สามารถตัดปัจจัยใดออกไปจากการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรได้ซึ่งค่าคะแนนความสำคัญก็มีคะแนนที่ใกล้เคียงกันหมายถึงปัจจัยหลักทั้ง 6 ปัจจัยนั้นส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรสัมฤทธิ์ผล

จากการวิเคราะห์ ปัจจัยย่อยภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในแต่ละด้านจะเห็นได้ว่าแต่ละปัจจัยย่อยนั้นมีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกัน ไม่สามารถตัดปัจจัยใด ปัจจัยหนึ่งออกไปจากการบริหารความเสี่ยงในแต่ละด้านได้ซึ่งค่าคะแนนความสำคัญก็มีคะแนนที่ใกล้เคียงกันนั้นหมายถึงปัจจัยย่อยแต่ละปัจจัยภายใต้การบริหารความเสี่ยงทั้ง 6 ด้านนั้น ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงในแต่ละด้านสัมฤทธิ์ผลเพียงแต่ธนาคารควรจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินการจัดสรรงบประมาณ ให้เหมาะสมตามที่ผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญตามลำดับในแต่ละปัจจัย เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

จากงานวิจัยการประเมินปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจสถาบันการเงินผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรให้สัมฤทธิ์ผลต้องมองว่ามีจุดใดบ้างที่ควรระวังและป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายต่องาน การบริหารความเสี่ยงที่ดีในองค์กรจะเกิดขึ้นได้ต้องมีกรอบนโยบายที่ชัดเจนจากฝ่ายบริหารต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังเป็นรูปธรรมในแง่ของฝ่ายงานถ้าเขาไม่ให้ความร่วมมือก็จะทำให้การดูแลความเสี่ยงทำได้ยากนอกจากนี้เราต้องมีเครื่องมือในการดูแลความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพใช้งานได้จริง เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงสัมฤทธิ์ผลสุดท้ายก็คือวัฒนธรรมขององค์กรเรื่องนี้สำคัญมากและเป็นส่วนที่จะทำให้งานบริหารความเสี่ยงเดินไปได้ด้วยดี ถ้าพนักงานตระหนักว่างานที่เขาทำมีความเสี่ยงอะไรแฝงอยู่และหาวิธีการที่จะป้องกันแก้ไขล่วงหน้าก็จะทำให้งานของสถาบันการเงินไปถึงจุดหมายได้อย่างราบรื่น อีกทั้งความเสี่ยงเปลี่ยนไปตามยุคสมัยความเสี่ยงเปลี่ยนไปตามโลกอาจจะด้วยการสื่อสารเทคโนโลยีหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่เข้ามามากขึ้น เลยทำให้ความเสี่ยงลามาได้เร็ว ในแง่ดีคือเครื่องมือที่ใช้ตรวจความเสี่ยงก็พัฒนาขึ้นด้วย

ข้อดีของการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์แบบลำดับขั้น (AHP) คือสามารถที่จะชี้ลำดับความสำคัญของปัญหาหรือปัจจัยจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ (Factor Analysis) กล่าวคือ จากปัจจัยความเสี่ยงหลักทั้ง 6 ด้าน ความเสี่ยงจากการทุจริตมีความสำคัญและส่งผลมากที่สุดสำหรับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจสถาบันการเงิน ดังนั้นในอนาคตหากมีการเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายในองค์กรที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรก็อาจชี้ความสำคัญของ แต่ละปัจจัยต่างออกไปจากผลงานวิจัยนี้ เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถมุ่งเน้นไปที่ปัญหาและลำดับความสำคัญของปัจจัยได้อย่างตรงประเด็น ผู้วิจัยขอเสนอให้ใส่ค่าคะแนนเพื่อประเมินน้ำหนักใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

กล่าวโดยสรุปคือ การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติ

การองค์กรให้สัมฤทธิ์ผล ควรมองเป็นภาพรวมในหน่วยงานที่เกิดความเสี่ยง ปัจจุบันทางทีมงานด้านการบริหารความเสี่ยงสนใจแต่การแก้ปัญหาเป็นการเฉพาะเรื่องแต่ละเรื่องไป การแก้ปัญหาควรแก้ปัญหาเป็นภาพรวมตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างแท้จริงในกระบวนการของการบริหารความเสี่ยงผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับนโยบายไม่มากนักเพราะมีนโยบายมีกระบวนการก็ไม่สามารถทำได้หากผู้บริหารไม่ให้ความสนใจหรือเห็นความสำคัญสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญคือความมุ่งมั่นของผู้บริหารถ้าผู้บริหารให้ความสนใจตั้งใจในการบริหารอย่างแท้จริงพนักงานตระหนักถึงความสนใจและตั้งใจก็สามารถบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรได้สัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริงการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตถึงมีแผนการควบคุมการทุจริตแบบเบ็ดเสร็จสถาบันทางการเงินก็ไม่สามารถหยุดการทุจริตได้ เพราะการทุจริตนั้นมีรูปแบบที่แปลกใหม่อยู่เสมอและบางครั้งการทุจริตก็ไม่มีอยู่ในแผนที่ธนาคารได้เตรียมไว้

การประชาสัมพันธ์ในองค์กรเพื่ออย่าเตือนถึงผลกระทบที่ได้รับจากการกระทำทุจริตนั้นถึงแต่ละสถาบันทางการเงินจะไม่ค่อยดำเนินการในประเด็นนี้แต่สื่อมวลชนและธนาคารแห่งประเทศไทยก็มีการประชาสัมพันธ์ในลักษณะนี้อยู่แล้ว ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของทรัพย์สิน หากการกำหนดกรอบ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จะทำให้การกำหนดทางเลือกในการดำเนินการสำหรับการจัดการความเสี่ยงการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของทางเลือกเหล่านั้นชัดเจนและง่ายขึ้น ความเสี่ยงจากการขัดข้องและหยุดชะงักของระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินจะมีคำสั่งจากผู้บริหารออกมาเพื่อให้ตอบสนองต่อภาวะวิกฤตนั้นได้ทันทั่วทั้ง ความเสี่ยงจากการจ้างงานและความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงาน ปัจจัยความเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงและความมุ่งมั่น ผู้บริหารเป็นปัจจัยที่อาจเป็นทั้งผู้ผลักดัน เป็นปัจจัยที่สำคัญแต่อาจไม่ มีความแน่นอนว่าจะมีความสม่ำเสมอต่อเนื่องหากผู้บริหารสั่งย้อมเกิดความเปลี่ยนแปลงในทันทีแต่หากสั่งบ่อยพนักงานจะให้ความร่วมมือต่ำลง

คำสั่งของผู้บริหารในเรื่องความปลอดภัยคงมีไม่บ่อยนัก เว้นแต่ธนาคารกำลังเสี่ยงต่อการผิดกฎหมายความเสี่ยงจากลูกค้า ผลิตภัณฑ์และวิธปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ ปัจจัยการจัดให้แสดงตนเป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะมีหลักเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทยและอื่นๆที่ต้องปฏิบัติตาม ความเสี่ยงจากกระบวนการทำงาน หากธนาคารสามารถดำเนินการปัจจัยการติดตามการปฏิบัติงานไว้ได้ดี จะทำให้ภาพของปัจจัยดัชนีชี้วัดความเสี่ยงเห็นภาพรวมของสถานะความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมของการควบคุมในปัจจุบันได้ชัดเจน

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (AHP) และใช้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารขององค์กรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผลงานวิจัยจะเน้นและมุ่งตรงต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรได้เป็นอย่างดี อีกทั้งได้รับทราบมุมมอง อุปสรรค ปัจจัยที่สำคัญ ข้อเสนอแนะที่จะทำให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรสัมฤทธิ์ผลได้อย่างตรงประเด็น แต่อย่างไรก็ตามนั้นก็เห็นเพียงความคิดเห็นในมุมมองผู้บริหารเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอการวิจัยในเชิงปริมาณ (Empirical Research) โดยกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามนอกจากผู้บริหารแล้ว ควรเพิ่มผู้บริหารชั้นต้นผู้ปฏิบัติงานเข้าไปแล้วนำผลลัพธ์มาเพิ่มเติมในงานวิจัยเพื่อที่จะเข้าใจปัญหาของการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรได้หลากหลายแง่มุมมากขึ้นการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจธนาคารมีความแตกต่างกันบ้างบางประการในธนาคารพาณิชย์และธนาคารรัฐบาล ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอให้มีการวิจัยให้ครอบคลุมทั้งธนาคารพาณิชย์และธนาคารรัฐบาล เพื่อนำผลที่ได้มาศึกษาถึงจุดแข็งของการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ และธนาคารรัฐบาล

ประโยชน์เพิ่มเติมจากงานวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าปัจจัยใดภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรทั้งหกประเภทส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรในสถาบันการเงินในประเทศไทยสัมฤทธิ์ผลเมื่อทราบว่าปัจจัยใดคือปัจจัยที่สำคัญที่สุด

ที่ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กรสัมฤทธิ์ผล สถาบันการเงินจะได้ทำการตรวจสอบปัจจัยด้านนั้น และทำการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

บรรณานุกรม

ธนาคารทหารไทย จำกัด มหาชน. (2555). มาตรฐานขั้นต่ำการควบคุม.บริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการองค์กร. (อัดสำเนา).

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2556). การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Online). <http://www.bot.or.th/Thai/>

FinancialInstitutions/Highlights/BaselIII/Documents/Basel_II_III_PM.pdf., 22 ธันวาคม 2557.

ฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยงและเทคโนโลยีสารสนเทศสายกำกับสถาบันการเงินธนาคารแห่งประเทศไทย. (2546). คู่มือตรวจสอบความเสี่ยงสถาบันการเงิน(Online). [Http://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/](http://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/)

PruReg_HB/RiskMgt_Manual/download/RiskMgt_Manual.pdf., 22 ธันวาคม 2557.

เมธา สุวรรณสาร. (2550). แนวทางการบริหารความเสี่ยงขององค์กรทั่วไป (Online). <http://www.itgthailand.com/wp-content/uploads/2011/01/บทสรุปของผู้บริหาร.doc.>, 30 มกราคม 2558.

ระพีพรรณ พิริยะกุล. (2545). การตัดสินใจด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นในการจำลองระบบด้วยคอมพิวเตอร์ (Online). <http://e-book.ram.edu/e-book/c/CT487/CT487-7.pdf.>, 22 ธันวาคม 2557.

_____. ราชกิจจานุเบกษา. 2556. เล่มที่ 130 ตอนที่ 63 ก, หน้า 23.

วิฑูรย์ สมโต. 2551.การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารกรุงไทยในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สารานุกรมเสรี. 2557. การจัดการความเสี่ยง (Online). <http://th.wikipedia.org/wiki/การจัดการความ>

เสี่ยง., 30 มกราคม 2558.

อังคณา ศรีสวัสดิ์. 2553. การยอมรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ส่งผลต่อโอกาสที่เกิดความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของบริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสก.). งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร,มหาวิทยาลัยบูรพา

Adisak Theeranuphattana. (2007). “A conceptual model of performance measurement for supply chains: Alternative considerations” Journal of Manufacturing Technology Management 2007.

Anocha Rattanachinch. (2548). แนวทางการบริหารความเสี่ยง (Online). <http://www2.oae.go.th/FTA/PDF/risk/1.2555.pdf>, 22 ธันวาคม 2557.

Australian Government Comcare. (2005). The Principles of Effective OHS Risk Management. (Online). http://www.comcare.gov.au/forms_and_publications/publications/safety_and_prevention/?a=41363, 1 มีนาคม 2557

Commonwealth of Australia. (2011). Fraud Control - Prevention (Online).http://www.anao.gov.au/html/Files/BPG%20HTML/Government%20Fraud%20Control%20BPG/5_fraud_control_prevention.html, 22 ธันวาคม 2557.

FARM CREDIT ADMINISTRATION. (2014). Business Continuity (Online). <http://www.fca.gov/Download/ITManual/itbusinesscontinuity.pdf>, 22 ธันวาคม 2557.

Homeland security. (2011). Risk Management Fundamentals (Online). <https://www.dhs.gov/xlibrary/assets/>

rma-risk-management-fundamentals.pdf., 22 ธันวาคม 2557.

Premedia. (2011). Analytic Hierarchy Process(Online).http://wps.prenhall.com/wps/media/objects/12638/12941492/rsh_qam11_module01.pdf, 22 ธันวาคม 2557.

Saaty, T. L.. 2000. Fundamentals of Decision Making with the Analytic Hierarchy Process, paperback. Original edition 1994, Revision. Pittsburgh: RWS Publications.

แนวทางการลดต้นทุนผลิตของการปลูกข้าว

Guidelines for Management of Production Costs for Rice Planting

พิกุล พงษ์กลาง

บทคัดย่อ

ชาวนาเป็นอาชีพเกษตรกรรมที่มีความสำคัญอันดับต้นๆของประเทศไทย เนื่องจากข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดในสังคมเกษตรกรรมไทย โดยในการผลิตข้าวนี้มีต้นทุนการผลิตที่เกี่ยวข้อง คือ วัสดุทางตรงในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย และค่ายาปราบศัตรูพืช ที่ใช้ในการเพาะปลูก ค่าแรงงานทางตรงในการปลูกข้าว คือ ค่าจ้างแรงงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการปลูกข้าวโดยตรง โดยค่าแรงงานในการปลูกข้าวยังหมายรวมถึง ค่าจ้างเหมาเครื่องจักรทางการเกษตร เช่น รถไถนา รถปลูกข้าว และรถเกี่ยวข้าวด้วย และค่าใช้จ่ายการผลิตในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตร ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์ ค่าเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ค่าเช่าพื้นที่ในการเพาะปลูกและค่าภาษีที่ดินที่ทำการเพาะปลูก เมื่อการผลิตข้าวในปัจจุบันของชาวนาได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการปลูกแบบพอมีพอกินไปเป็นการปลูกเพื่อการแข่งขันทางการตลาด ดังนั้นชาวนาจึงให้ความสำคัญต่อแนวทางในการลดต้นทุนผลิตที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การผลิตที่ชาวนาจะได้รับกำไรสูงสุด

คำสำคัญ: แนวทาง ต้นทุนผลิต การปลูกข้าว

Abstract

Peasant farmers are a priority of the country since rice is the most important crop in Thailand. In rice planting, the production costs involved are allotted to direct materials such as the rice seeds, fertilizer and pesticides. Meanwhile, direct labor costs are wages paid at the rice paddy for the planting and harvesting of rice. In addition, the labor cost includes the operation of rice machinery and agricultural vehicles such as tractors and harvesters. The cost of production overhead in rice farming, on the other hand, includes the cost of electricity, fuel bills, maintenance and repair of equipment, rental of land, and land taxes. Today, rice farming has changed from being a self-supporting industry to something grown for market competition. Thus, the farmers must focus on ways to reduce the costs of production in order to get maximum profits.

Keywords: Guidelines, Production Cost, and Rice Planting

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชีคณะบัญชีการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ จ.เชียงใหม่
E mail : p_pmay@yahoo.com

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาราคาข้าวตกต่ำที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา นับเป็นข่าวร้ายจากราคาข้าวที่สร้างความเดือดร้อนต่อชาวนาเป็นอย่างมาก ส่งผลให้รัฐบาลต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนในการพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญห เพื่อให้ครอบคลุมและสามารถเยียวยาความเดือดร้อนให้กับชาวนาผู้ซึ่งประกอบอาชีพสำคัญอันดับต้นที่มีส่วนในการสร้างรายได้หลักสู่ประเทศ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ของไทยปลูกข้าวเป็นพืชหลักมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ ดังนั้นข้าวจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดในสังคมเกษตรกรของประเทศไทย

สาเหตุของปัญหาราคาข้าวตกต่ำนั้นมาจากปัจจัยภายในประเทศ รวมทั้งภาวะตลาดส่งออกที่ไม่เอื้ออำนวย ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกประเทศนับเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาราคาข้าวตกต่ำแก้ไขได้ยากขึ้น เนื่องจากข้าวเป็นสินค้าเกษตรตามฤดูกาลเมื่อมีผลผลิตเกินความต้องการจึงเก็บไว้ในปริมาณสูงทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากปริมาณการส่งออกแล้วพบว่าในปัจจุบันข้าวไทยอยู่ในสถานะदार่วงของภูมิภาคอาเซียนเนื่องจากมีผู้ผลิตประเทศอื่นในภูมิภาคเข้ามาร่วมค้ามากขึ้นทั้งประเทศเวียดนามที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่ของโลกรวมทั้งประเทศกัมพูชาและเมียนมาร์มีการขยายตัวด้านการค้าข้าวอย่างก้าวกระโดดขณะที่ประเทศคู่ค้าสำคัญในภูมิภาคอาเซียนของไทยอย่างฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และมาเลเซียเริ่มมีนโยบายลดการนำเข้าข้าวโดยส่งเสริมให้ปลูกข้าวบริโภคเองในประเทศรวมถึงประสิทธิภาพการผลิตข้าวของประเทศไทยค่อนข้างต่ำแต่มีต้นทุนสูง ชาวนามีจำนวนเงินเหลือน้อย เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน (เบญจวรรณ วงศ์คำ, 2557) แต่อย่างไรก็ตามจุดแข็งของไทยก็คือการมีองค์ความรู้ในการค้าข้าวจากประสบการณ์ในการเป็นแชมป์ผู้ส่งออกข้าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 (อิสริยา นิตินทพระภาค บุญญะศิริ, 2554) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการก้าวสู่การเป็นประเทศการค้าพาณิชย์ โดยไทยต้องเพิ่มประสิทธิภาพด้านการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับ

เกษตรกรชาวนา ซึ่งการเพิ่มรายได้จากการปลูกข้าวนั้นไม่จำเป็นต้องเพิ่มราคาขายผลผลิตในตลาด เนื่องจากตลาดมีกลไกที่สลับซับซ้อน โดยเฉพาะพืชที่มีการขายและตั้งราคาในตลาดโลกอย่างข้าว (นวลละอง อรรถรังสรรค์, 2558) การพยายามกำหนดราคาตลาดเป็นสิ่งที่ทำได้ยากหรือทำไม่ได้เลย ซึ่งหากเราต้องการปรับราคาขายขึ้นแต่คู่แข่งไม่ปรับราคาตามจะส่งผลให้สูญเสียตลาดให้กับคู่แข่งซึ่งเกิดขึ้นในอดีต ดังนั้นการผลิตข้าวจึงขึ้นอยู่กับการณ์นำเทคโนโลยีมาใช้ในการลดต้นทุนเพื่อทำให้ได้ปริมาณและคุณภาพเพิ่มขึ้น โดยการลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าวที่สำคัญ เป็นการใช้นโยบายลดปัจจัยการผลิตของชาวนา คือ ลดการใช้ปุ๋ย ลดการใช้ยาฆ่าแมลง ลดค่าจ้างในการทำนา และลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ซึ่งปัจจุบันชาวนาต้องพึ่งพาการซื้อเมล็ดพันธุ์จากบริษัทเอกชนที่เข้ามาผูกขาดทางการตลาดและโฆษณาว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดี ดังนั้นถ้าชาวนาสามารถลดต้นทุนในส่วนดังกล่าวข้างต้นได้ จะส่งผลให้ชาวนาสามารถกำหนดแนวทางในการบริหารต้นทุนการผลิตและนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนทางการเงินและตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การกู้ยืมเงิน หรือการขยายพื้นที่ในการเพาะปลูกเป็นการวางแผนการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เสียผลประโยชน์จากการลงทุนตลอดจนสร้างความมั่นใจในการลงทุน ดังนั้นในเรื่องการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ของชาวนาถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะสามารถนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ข้าวของไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการทำการอย่างไรให้ชาวนาใช้ประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจตามหลักการบริหารต้นทุนเพื่อให้ทราบถึงต้นทุนการผลิตที่แท้จริง และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประกอบการตัดสินใจต่อการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงทัศนะเกี่ยวกับแนวทางการลดต้นทุนผลิตของการปลูกข้าวภายใต้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้ชาวนา

และผู้สนใจทั่วไปได้ทราบและสามารถกำหนดแนวทางในการลดต้นทุนผลิตได้อย่างชัดเจนเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการต้นทุนและค่าใช้จ่ายอย่างต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพนำมาซึ่งกำไรที่ชาวนาควรจะได้รับเพื่อความอยู่รอดของชาวนาต่อไป

นิยามของต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต (Production cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมทางการผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดี มีคุณภาพ ตามความต้องการของลูกค้า ดังนั้นต้นทุนการผลิตจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงาน เพราะเมื่อต้นทุนเพิ่มขึ้นย่อมมีผลทำให้กำไรลดลง โดยผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์ต้นทุนให้ถูกต้องเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2557) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อสรุปให้ทราบถึง

1. ต้นทุนการผลิต ตลอดจนต้นทุนขาย (Cost of goods sold) ประจํางวดเพื่อวัดผลการดำเนินงานของกิจการ

2. การสะสมข้อมูลเพื่อใช้ในการคำนวณมูลค่าสินค้าคงเหลือ (Inventory evaluation) ได้อย่างถูกต้อง หรือใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

3. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและควบคุมเพื่อการตัดสินใจ (Planning and control) ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถดำเนินธุรกิจอย่างมีแบบแผนและบรรลุเป้าหมายตามความต้องการของธุรกิจ ในที่สุดนอกจากนี้ข้อมูลทางบัญชีต้นทุนยังจะช่วยให้ผู้บริหารได้ทราบถึงความผิดพลาดหรือจุดบกพร่องในการดำเนินธุรกิจและหาทางกำหนดวิธีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างทันท่วงที

4. เครื่องมือที่ผู้บริหารเลือกใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการตัดสินใจ (Decision making) เพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จและได้กำไรสูงสุด

ปัจจัยของต้นทุนการผลิต

ปัจจัยของต้นทุนการผลิต มีดังนี้ (สมทรง คำชาย, 2559)

1. วัตถุดิบ (Materials) วัตถุดิบถือเป็นส่วนประกอบหลักในการผลิตสินค้า ซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้า สามารถจำแนกได้ ดังนี้

- 1.1 วัสดุทางตรง (Direct materials) หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตและสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งจัดเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้น

- 1.2 วัสดุทางอ้อม (Indirect materials) หมายถึง วัตถุดิบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ โดยปกติแล้ว วัตถุดิบทางอ้อมอาจจะถูกเรียกว่า “วัสดุโรงงาน” ซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตชนิดหนึ่ง

2. ค่าแรงงาน (Labor) หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าโดยปกติค่าแรงงานสามารถจำแนกได้ ดังนี้

- 2.1 ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) หมายถึง ค่าแรงงานต่าง ๆ ที่จ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยตรงรวมทั้งเป็นค่าแรงงานที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับค่าแรงงานทางอ้อมในการผลิตสินค้าหน่วยหนึ่ง ๆ และจัดเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป

- 2.2 ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor) หมายถึง ค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับค่าแรงงานทางตรงที่ใช้ในการผลิตสินค้า ซึ่งค่าแรงงานทางอ้อมเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing overhead) หรือค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory overhead) หรือสัทธิการผลิต (Manufacturing burden) หรือต้นทุนผลิตทางอ้อม (Indirect cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าซึ่งนอกเหนือจากวัตถุดิบตรง และค่าแรงงานทางตรง โดยปกติรายการที่รวมไว้ในค่าใช้จ่ายการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อมและค่าใช้จ่ายการผลิตอื่นที่เกี่ยวข้องกับโรงงานและเครื่องจักร เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา ภาษีทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นในโรงงาน

ในมุมมองของกรรมาธิการเกษตร ต้นทุนการผลิตถือเป็นหัวใจสำคัญของการเกษตร ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรหลายรายยังมีความสับสนในเรื่องของต้นทุนการผลิต เนื่องจากต้นทุนการผลิตมีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถบริหารจัดการตัวเองได้ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการผลิต ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เครื่องมือการเกษตร ฯลฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงพลิกผันไป ทำให้เกษตรกรไม่สามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีความสำคัญและเกี่ยวข้องต่อการลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว โดยเมื่อเกษตรกรทราบสามารถจำแนกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามปัจจัยดังกล่าวข้างต้นได้ ชาวนาจะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการลดต้นทุนผลิตของการปลูกข้าวให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรรมาธิการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559)

การบริหารต้นทุน

การบริหารต้นทุนหรือการจัดการต้นทุน (Cost management) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับองค์กรซึ่งการบริหารต้นทุน หมายถึง กระบวนการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในการสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการใช้ต้นทุนในการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้เพื่อนำองค์กรไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งการบริหารต้นทุนที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องทราบโครงสร้างต้นทุนของสินค้าหรือบริการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อสามารถบริหารต้นทุนและวางกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อ

ทราบโครงสร้างต้นทุนของสินค้าหรือบริการนั้นแล้ว ผู้บริหารก็สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ด้านราคารวมทั้งนำมาใช้ในการบริหารต้นทุนการผลิต ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ต้นทุนประเภทต่าง ๆ และหาแนวทางการลดต้นทุนเชิงกลยุทธ์ (ดวงมณี โกมารทัต, 2551) ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กรวิธีการบริหารต้นทุน มีดังนี้

1. การคำนวณหารายละเอียดต้นทุนทั้งหมด โดยเริ่มจากการรวบรวมจัดทำรายละเอียดข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ที่เป็นต้นทุนและจำเป็นต้องใช้สำหรับการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นต้นทุนคงที่หรือต้นทุนผันแปร เช่น ค่าจ้างพนักงาน ค่าเช่าพื้นที่ขายสินค้า ค่าวัตถุดิบ ค่าเช่าสำนักงาน ค่าไฟฟ้าและน้ำประปา

2. พยายามลดต้นทุน โดยพิจารณาจากรายละเอียดค่าใช้จ่ายและจำนวนเงินของต้นทุนประเภทต่างๆที่รวบรวมได้

3. ค้นหาทางเลือกพิเศษเพื่อลดต้นทุนอีกครั้ง ซึ่งเมื่อได้จำนวนต้นทุนสุทธิแล้ว ให้พยายามหาแนวทางในการลดต้นทุนโดยให้ผู้ประกอบการพยายามตัดทอนลดรายจ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไปเพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนอันเกิดจากความต้องการที่เกินพอดีของผู้ประกอบการได้เป็นจำนวนมากด้วย

4. นำต้นทุนสุทธิขั้นสุดท้ายมาคำนวณ ซึ่งหลังจากที่ลดต้นทุนด้วยการตัดทอนส่วนที่ไม่จำเป็นออกไปแล้ว ผู้ประกอบการจะได้ต้นทุนที่ถือว่าต่ำที่สุดออกมาเรียกว่า “ต้นทุนสุทธิ” ซึ่งผู้ประกอบการต้องนำเอาต้นทุนสุทธิที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจตั้งราคาขาย คำนวณหาจุดคุ้มทุนและผลกำไร รวมทั้งใช้ประกอบการวางแผนทางการตลาดและการออกแบบสร้างแผนทางธุรกิจที่เหมาะสมต่อไป

ในการบริหารกิจการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ฝ่ายบริหารต้องจัดหาทรัพยากรต่างๆเช่น บุคลากร โรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆไว้อย่างเหมาะสม หากกิจการสามารถใช้ทรัพยากรเหล่านี้ได้เต็มที่โดยไม่กำลังผลิตว่างหรือกำลังผลิตเหลือก็แสดงว่ากิจการได้ใช้ทรัพยากร

เหล่านี้ย่อมมีประสิทธิภาพแต่ในทางตรงข้ามหากมีทรัพยากรเหลือมากเกินไปหรือไม่ได้ใช้ทรัพยากรที่จัดหาอย่างเต็มที่แสดงว่าได้เกิดความสูญเสียและสิ้นเปลืองขึ้นในการดำเนินงาน(วัลลภ บัวชุม, 2552) ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการพัฒนาระบบต้นทุนเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ (ดวงมณี โกมารทัต, 2554)

1. ต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Base Costing) เป็นระบบต้นทุนเพื่อการบริหารที่มีการคิดต้นทุนและค่าใช้จ่ายเข้าไปในกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการผลิต โดยอาศัยความสัมพันธ์ของตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน แล้วจึงคิดต้นทุนนั้นเข้าไปในสิ่งที่จะคิดต้นทุน หลักการพื้นฐานที่สำคัญของต้นทุนฐานกิจกรรม คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิตได้ก่อให้เกิดต้นทุนและกิจกรรมนั้นได้ถูกใช้ไปในสิ่งที่จะคิดต้นทุน ซึ่งฝ่ายบริหารสามารถนำต้นทุนฐานกิจกรรมที่คำนวณได้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนและการพัฒนากิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่องเพื่อลดความสูญเสียหรือกิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่าต่อไป (วรศักดิ์ ทุมมานนท์ และ อธิรุส วัฒนาศุโข, 2545)

2. การบริหารต้นทุนกิจกรรม (Activity Base Management) เป็นแนวทางมุ่งการจัดการต่อกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงมูลค่าที่ส่งมอบสู่ผู้ซื้อและสร้างผลกำไรให้กับผู้ขาย การบริหารต้นทุนกิจกรรม คือ การบริหารโดยเน้นกิจกรรม พยายามลดกิจกรรมที่ไม่มีคุณค่าหรือกิจกรรมที่ไม่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นแก่องค์การและพยายามส่งเสริมกิจกรรมที่มีคุณค่าหรือสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นให้กับองค์การให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นการบริหารต้นทุนกิจกรรมจึงรวมถึงการวิเคราะห์ตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน การวิเคราะห์กิจกรรมและการวัดผลการปฏิบัติการ การบริหารต้นทุนกิจกรรมจะถูกใช้สำหรับการติดตามค่าใช้จ่ายการผลิตและต้นทุนทางอ้อมที่เกิดจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้กับการผลิตนั้น

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับข้าว

ข้าวเป็นพืชประเภทหญ้าที่มีความสำคัญและมีคุณประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์มากทุกวันนี้คนไทยเฉลี่ยประมาณ 3,000 ล้านคน บริโภคข้าวเป็นอาหารหลักประจำวันและนอกจากนั้นข้าวยังสามารถนำมาทำเป็นอาหารหวานชนิดต่างๆได้อีกด้วยดังนั้นข้าวจึงเป็นพืชที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์มานับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน(กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556)

การจำแนกประเภทของพันธุ์ข้าว

พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกในประเทศไทยปัจจุบันสามารถแบ่งได้ตามลักษณะดังนี้

1. แบ่งตามสภาพพื้นที่ปลูก ดังนี้

1.1 ข้าวไร่(Upland rice)เป็นข้าวที่ใช้ปลูกในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำขังมีสภาพเช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่คือบนพื้นที่เนินสูงการปลูกข้าววิธีนี้จึงต้องใช้น้ำฝนเพียงอย่างเดียวเนื่องจากที่ดอนไม่มีน้ำขังและไม่มีการชลประทาน พื้นดินที่ปลูกข้าวไร่จึงแห้งและขาดน้ำทันทีเมื่อสิ้นฤดูฝน ดังนั้นการปลูกข้าวไร่จะต้องใช้พันธุ์ข้าวที่มีอายุสั้น โดยปลูกในต้นฤดูฝนและเก็บเกี่ยวได้ในปลายฤดูฝน ให้ผลผลิตเฉลี่ย 25 – 30 ถังต่อไร่

1.2 ข้าวนาสวน (Lowland rice) เป็นข้าวที่ปลูกอยู่ในพื้นที่ที่มีระดับน้ำตั้งแต่ 5 - 10 เซนติเมตรจนถึงพื้นที่ที่มีระดับน้ำลึกไม่เกิน 80 เซนติเมตร ข้าวนาสวนส่วนใหญ่ปลูกโดยวิธีปักดำและให้ผลผลิตเฉลี่ย 30 ถังต่อไร่ การปลูกข้าวนาสวนแบ่งเป็น ดังนี้

1.2.1 ข้าวหน้านาฝน เป็นข้าวที่ปลูกในฤดูนาปีอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติพันธุ์ข้าวที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองหรือข้าวที่มีการคัดพันธุ์มาจากข้าวพันธุ์พื้นเมือง ข้าวพันธุ์นี้มีคุณภาพเมล็ดดีแต่มีต้นสูงและล้มง่าย

1.2.2 ข้าวนาชลประทานเป็นข้าวที่ปลูกในเขตชลประทานปลูกได้ทั้งนาปีและนาปรัง พันธุ์ข้าวที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ข้าวที่พัฒนาขึ้นมาใหม่และจะให้ผลผลิตสูงในการทำนาที่ใช้ปุ๋ยเคมี

1.3 ข้าวนาเมืองหรือข้าวขึ้นน้ำหรือข้าวฟางลอย

(Deep waterarfloating rice)เป็นข้าวที่ปลูกอยู่ในพื้นที่ที่มีระดับน้ำตั้งแต่ 50 เซนติเมตรขึ้นไป จนถึง 3 – 4 เมตร และพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีระดับน้ำประมาณ 1 – 2 เมตร ข้าวนาเมืองส่วนใหญ่จะปลูกโดยวิธีหว่านข้าวแห้งหรือที่ชาวนาเรียกว่าหว่านสำรวย โดยให้ผลผลิตเฉลี่ย 20 – 30 ถังต่อไร่

2. แบ่งตามฤดูปลูก ดังนี้

2.1 ข้าวนาปีหรือข้าวไวต่อช่วงแสง (Photoperiod sensitive varieties) เป็นพันธุ์ข้าวที่มีช่วงเวลาของการออกดอกที่แน่นอนเป็นข้าวที่ปลูกในฤดูนาปีเท่านั้น ข้าวชนิดนี้จะออกดอกตรงตามฤดูกาลเพราะต้องการช่วงแสงจำเพาะเพื่อการออกดอก โดยไม่ว่าจะปลูกข้าวพันธุ์นั้นเมื่อใด ก็จะออกดอกในช่วงเดือนตุลาคมเท่านั้น

2.2 ข้าวนาปรังหรือข้าวนาอกฤดูหรือข้าวไมไวต่อช่วงแสง (Photoperiod insensitive varieties) เป็นพันธุ์ข้าวที่ออกดอกตามอายุเก็บเกี่ยวของข้าวโดยไม่ขึ้นอยู่กับช่วงแสงมีอายุการเก็บเกี่ยวแน่นอนปลูกได้ดีในฤดูร้อนเพราะมีช่วงแสงมากกว่าฤดูอื่นเมื่อมีอายุครบถึงระยะเวลาออกดอกข้าวพันธุ์นี้จะออกดอกได้โดยไม่ต้องอาศัยช่วงแสงเป็นตัวกำหนดทำให้ข้าวชนิดนี้สามารถปลูกได้ตลอดปี แต่เกษตรกรมักจะเรียกว่าข้าวนาปรังถึงแม้จะปลูกได้ทั้งในฤดูนาปีที่อาศัยน้ำฝนและในช่วงฤดูแล้งที่ต้องอาศัยน้ำชลประทาน โดยพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรใช้ปลูกในปัจจุบันมีทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว

3. แบ่งตามประเภทการบริโภคหรือประเภทของเนื้อแป้งในเมล็ดข้าวสาร ดังนี้

3.1 ข้าวเหนียว (Glutinous or waxy rice) เป็นข้าวที่มีเมล็ดข้าวสารสีขาวขุ่น เมื่อนึ่งแล้วจะได้ข้าวสุกที่จับตัวติดกันเหนียวแน่นและมีลักษณะใสนิยมนำไปทำขนมมากในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2 ข้าวเจ้า (Nonglutinous rice) เป็นข้าวที่มีเมล็ดข้าวสารใสเมื่อข้าวสุกจะมีสีขาวขุ่นและร่วนกว่าข้าวเหนียวและข้าวเจ้าแต่ละพันธุ์เมื่อหุงสุกแล้วจะมีความเหนียวแตกต่างกัน นิยมนำไปทำขนมในภาคกลางและภาคใต้

การทำนา

การทำนา หมายถึง การปลูกข้าวและการดูแลรักษาต้น

ข้าวในนาตั้งแต่ปลูกไปจนถึงการเก็บเกี่ยวซึ่งการทำนามีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1.การเตรียมดิน ดังนี้

1.1 การไถตะเป็นการไถครั้งแรกตามแนวยาวของพื้นที่นาเมื่อไถตะจะช่วยพลิกดินเพื่อให้ดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสอากาศ ออกซิเจน และเป็นการตากดินเพื่อทำลายวัชพืช โรคบางชนิด การไถตะจะเริ่มทำเมื่อฝนตกครั้งแรกในปีฤดูกาลใหม่ หลังจากไถตะจะตากดินเอาไว้ประมาณ 1 – 2 สัปดาห์

1.2 การไถแปร เป็นการช่วยพลิกดินที่กลบขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นใหม่ และเป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง

1.3 การคราดเพื่อเอาเศษวัชพืชออกจากพื้นที่นาและย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงอีกจนเหมาะแก่การเจริญของข้าวทั้งยังเป็นการปรับระดับพื้นที่ให้มีความสม่ำเสมอ เพื่อสะดวกในการควบคุมและการดูแลให้น้ำ

2.การปลูก แบ่งเป็น 2 วิธี คือ การปลูกด้วยเมล็ดโดยตรง ได้แก่ การทำนาหยอดและนาหว่าน ส่วนการเพาะเมล็ดในที่หนึ่งก่อนแล้วนำดินอ่อนไปปลูกในที่อื่นๆ ได้แก่การทำนาดำ และนาโยน

3.การเก็บเกี่ยวหลังจากที่ข้าวออกดอกหรือออกรวงประมาณ 20 วันชาวนาจะเร่งระบายน้ำออกเพื่อเป็นการเร่งให้ข้าวสุกพร้อมๆกันและทำให้เมล็ดมีความชื้นไม่สูงเกินไปจะสามารถเก็บเกี่ยวได้หลังจากระบายน้ำออกประมาณ 10 วัน ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยว เรียกว่า ระยะเวลาปลีปลั่ง คือ สังเกตที่ปลายรวงจะมีสีเหลืองกลางรวงเป็นสีทองอ่อนการเก็บเกี่ยวในระยนี้จะได้เมล็ดข้าวที่มีความแข็งแรงมีน้ำหนักและมีคุณภาพในการสี

4. การนวดข้าว หลังจากตากข้าว ชาวนาจะขนข้าวมาในลานนวด จากนั้นก็นวดเอาเมล็ดข้าวออกรวง บางแห่งใช้แรงงานคนบางแห่งใช้วัวหรือควายย่ำแต่ปัจจุบันมีการใช้เครื่องนวดข้าวมาช่วยในการนวด

5.การเก็บรักษา เมล็ดข้าวที่นวดฟัดทำความสะอาดแล้วควรตากให้มีความชื้นประมาณ14%จึงนำเข้าเก็บในยุ้งฉางที่มีสภาพอากาศถ่ายเทได้สะดวกสามารถขนส่ง

ได้สะดวกและเมล็ดข้าวที่จะเก็บไว้ทำพันธุ์ต้องแยกจากเมล็ดข้าวบริโภคและควรมีป้ายบอกวันบรรจุซื้อพันธุ์เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้

ต้นทุนของการปลูกข้าว

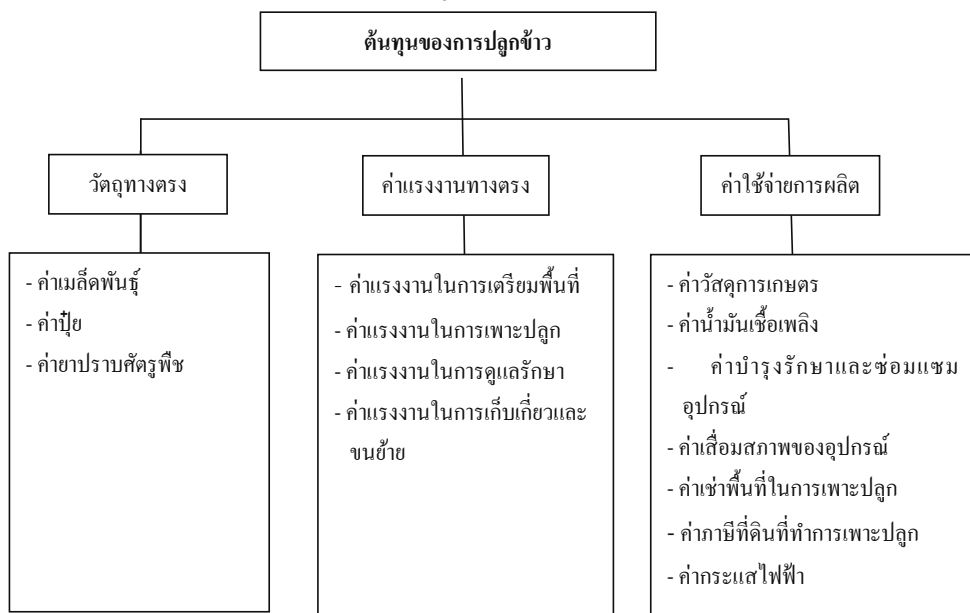
ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศ ไทยการปลูกข้าวเป็นอาชีพสร้างรายได้แก่ครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งวิธีการปลูกข้าวของชาวนาไทยเปลี่ยนไปจากที่เมื่อก่อนชาวนาหนึ่งคนต้องทำทุกอย่างตั้งแต่ไถนา ย่ำเทือกไปถึงเกี่ยวข้าว กลายมาเป็นทำเองบางส่วนและจ้างคนอื่นอีกบางส่วน กระทั่งปัจจุบันแทบจะเป็นการจ้างคนอื่นทำทุกขั้นตอน ดังนั้นต้นทุนของการปลูกข้าวจึงเป็นปัจจัยหลักที่ชาวนาต้องให้ความสนใจ ดังนี้ (พิกุลพงษ์กลาง, 2559)

1. วัตถุประสงค์ในการปลูกข้าว คือ ส่วนประกอบหลักที่ใช้ในการปลูกข้าว ถือเป็นส่วนสำคัญในการผลิตซึ่งสามารถชี้ได้ชัดว่าใช้ในกระบวนการปลูกข้าวเป็นจำนวนเท่าใดและสามารถคำนวณมูลค่าต่อการผลิตข้าวหนึ่งหน่วยได้โดยง่ายวัตถุประสงค์ในการปลูกข้าวประกอบด้วย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย และค่ายาปราบศัตรู

พืช ที่ใช้ในการเพาะปลูก

2. ค่าแรงงานทางตรงในการปลูกข้าว คือ ค่าจ้างแรงงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการปลูกข้าวโดยตรง และสามารถคำนวณมูลค่าได้ง่าย เริ่มตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นกระบวนการผลิตค่าแรงงานในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ ค่าแรงงานในการเพาะปลูกค่าแรงงานในการดูแลรักษาค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวและขนย้าย โดยค่าแรงงานในการปลูกข้าวยังหมายรวมถึง ค่าจ้างเหมาเครื่องจักรทางการเกษตร เช่น รถไถนา รถปลูกข้าว และรถเกี่ยวข้าว เพื่อดำเนินการดังกล่าวข้างต้นด้วย

3. ค่าใช้จ่ายการผลิตในการปลูกข้าว คือ ค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการปลูกข้าวและค่าแรงงานทางตรงในการปลูกข้าว ค่าใช้จ่ายการผลิตในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตร ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์ ค่าเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ ค่าเช่าพื้นที่ในการเพาะปลูก และค่าภาษีที่ดินที่ทำการเพาะปลูก

แผนภาพที่ 1 ต้นทุนของการปลูกข้าว

ต้นทุนของการปลูกข้าว เป็นหนึ่งในปัญหาที่น่าสนใจของชาวนาในปัจจุบันที่สูงขึ้นกว่าเมื่อก่อนไม่ว่าจะเป็นต้นทุนวัตถุดิบต้นทุนแรงงานหรือแม้กระทั่งกระบวนการผลิตที่เปลี่ยนไปทำให้มีต้นทุนที่สูงขึ้นก็ตาม ซึ่งปัจจุบันต้นทุนต่อไร่อยู่ที่ประมาณ 5,000 บาททั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกซึ่งถ้าชาวนาสามารถกำหนดขนาดพื้นที่เพาะปลูกอย่างเหมาะสมจะทำให้เกิดกำไรสูงสุด อย่างไรก็ตามจากการสำรวจพบว่าชาวนาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวค่อนข้างน้อย โดยไม่ได้บันทึกบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนที่เกิดขึ้นครบทุกรายการ บางรายการมีการจด แต่บางรายการไม่จด ดังนั้นหากชาวนาใส่ใจและต้องการลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวให้สามารถอยู่รอดได้แล้ว ชาวนาควรให้ความสำคัญ ดังนี้ (พิกุล พงษ์กลาง, 2559)

แนวทางที่ 1 ต้องมีการจดบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายแบบง่ายโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ลงมือทำงานจนถึงวันที่จำหน่ายผลผลิตรวมทั้งจดบันทึกและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผลผลิตที่ได้เมื่อสิ้นสุดการทำนาเพื่อให้ตนเองสามารถนำข้อมูลที่ได้นี้บันทึกไว้มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ต้นทุนได้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าผลผลิตที่ได้มีกำไรหรือขาดทุนเท่าไร

แนวทางที่ 2 ต้องเพิ่มประสิทธิภาพด้านการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ ซึ่งการเพิ่มรายได้จากการปลูกข้าวนั้นเกษตรกรไม่สามารถเพิ่มราคาขายผลผลิตในตลาดได้ อาจส่งผลให้สูญเสียตลาดให้กับคู่แข่งกันได้ ดังนั้นหลักประกันในการเพิ่มรายได้ของชาวนาไม่ใช่การกำหนดราคาขายเพราะข้าวเป็นผลิตผลทางการเกษตรที่ราคามีความเคลื่อนไหวตามความต้องการของตลาดโลก และราคาข้าวจะแตกต่างกันตามคุณภาพของข้าว ดังนั้นหลักประกันในการเพิ่มรายได้ของชาวนาจึงเป็นการลดหรือควบคุมต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งการลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตมี 2 ส่วนที่สำคัญคือ ส่วนแรกเป็นการลดการใช้ปัจจัยการผลิตของชาวนา โดยใช้นโยบายลดคือ ลดการใช้ปุ๋ย ลดการใช้ยาฆ่าแมลง และลดค่าจ้างในการทำนา ส่วนที่สองนั้นเป็นการลดต้นทุนที่สำคัญของ

การทำนาอีกอย่างหนึ่งคือเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับกรณีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลออนใต้ นั้นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับเมล็ดพันธุ์แจกจากกรมการข้าวให้นำไปผลิตต่อเป็นเมล็ดพันธุ์ดีเพื่อดำเนินการเพาะปลูกเองตั้งนั้นจากนโยบายลดดังกล่าวข้างต้นถ้าชาวนาสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ก็เท่ากับชาวนาสามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ จะส่งผลให้ชาวนามีโอกาสทำกำไรในการผลิตข้าวได้มากขึ้น

แนวทางที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการเป็นการมุ่งแก้ปัญหาภายในว่าจะจัดการบริหารงานอย่างไรจึงจะช่วยให้การปลูกข้าวได้ผลผลิตสูง ต้นทุนการผลิตต่ำ มีกำไรและสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตได้ตามกระบวนการบริหารที่สำคัญโดยข้อมูลที่สามารถตอบสนองความต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้จะต้องมีกระบวนการจัดการที่ดีซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและการดำเนินการให้เหมาะสม โดยจะต้องมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ รวบรวมข้อมูลเพื่อพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น หาช่องทางในการแก้ไขปัญหาและเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลายๆทางซึ่งการบริหารจัดการของเกษตรกรเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้มีพลังในการขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน และการสร้างโอกาสให้แก่ประชาชนอย่างยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความพร้อมในกระบวนการการสร้างสรรคความคิดและนำไปสู่แนวทางปฏิบัติในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพอย่างมั่นคงและยั่งยืน

แนวทางที่ 4 การเรียนรู้เกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนการผลิตและการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว จากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการรวมกลุ่มเกษตรกรชาวนาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อนำไปสู่แนวทางในการลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวแต่ละปีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ชาวนายังสามารถนำความรู้เทคโนโลยีการปลูกข้าวอย่างเหมาะสมไปบริหารจัดการและควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นที่เกิดขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวดังนี้ (อัจฉรินทร์ สุวรรณภักดี และ สายใจ วิบุรณพันธ์, 2555 และ พิกุล พงษ์กลาง, 2559)

1. การปรับเปลี่ยนวิธีการจากการจ้างคนอื่นทำทุกขั้นตอน ไปเน้นการพึ่งตนเองให้ได้ รวมทั้งมีการปรับทักษะของตนให้ทำงานบางอย่างโดยไม่ต้องไปจ้างคนอื่นเป็นการทำเองซึ่งสามารถดูแลได้ทั่วถึงกว่าการจ้างคนอื่นส่งผลให้ต้นทุนค่าแรงงานถูกลงนำไปสู่กำไรที่มากขึ้น

2. การใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดีและมีคุณภาพ เหมาะสมกับพื้นที่ ในอัตราที่เหมาะสมทำให้มีผลผลิตมากขึ้น

3. ศึกษานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อเรียนรู้วิธีการในการจัดการไร่นาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ

4. วิเคราะห์ดินเพื่อทราบความต้องการใช้ปุ๋ย เน้นการปรับปรุงหน้าดิน โดยการไถกลบตอซัง เร่งการผุพังสลายตัว ไม่เผาฟาง นำมูลสัตว์มาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีความจำเป็นในการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ส่งผลให้ต้นทุนค่าที่ขึ้นมาแตกออกดีขึ้น แข็งแรง และมีความต้านทานโรค ส่งผลให้ได้ผลผลิตมากขึ้น

5. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตในการใช้ปัจจัยให้คุ้มค่า และระมัดระวังให้มากที่สุด ดังนี้

5.1 ตรวจสอบแปลงนาก่อนการใช้ปุ๋ยเคมี และควรใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมไม่ใส่เกินความต้องการของพืชและดินเพื่อไม่ให้สิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์

5.2 ตรวจสอบแปลงนา ก่อนฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและฉีดพ่นให้ถูกวิธีและในปริมาณที่เหมาะสม ควรใช้ร่วมกับสารชีวภาพ เพื่อรักษาสมดุลธรรมชาติและประหยัดค่าใช้จ่าย

ดังนั้นชาวนาควรให้ความสำคัญต่อแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมรวมทั้งคำนึงถึงปัจจัยด้านการผลิตเกี่ยวกับที่ดิน ทุน แรงงาน และผู้ประกอบการ ด้าน

การจัดการและดำเนินงานด้านการเงินและงบประมาณด้านการตลาดและด้านเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพยายามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งควรมีการจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตเริ่มตั้งแต่ดำเนินการผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยศึกษาต้นทุนการผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการขั้นตอนการดำเนินงานและขั้นตอนการติดตามและประเมินผลโดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานสำหรับตัดสินใจในอนาคตสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานได้และติดตามผลเป็นระยะตามแนวทางการบริหารจัดการที่วางไว้ (บุษบา อารีย์, 2555) เพื่อให้สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตได้ตามกระบวนการบริหารที่สำคัญซึ่งข้อมูลที่สมารถตอบสนองความต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้จะต้องมีกระบวนการจัดการที่ดีจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต้องมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยที่พยายามหาแนวทางที่ทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำที่สุดเพื่อให้ได้กำไรมากที่สุดและคำนึงถึงต้นทุนการผลิตและประโยชน์ที่จะได้รับอย่างคุ้มค่าเพื่อนำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

สรุป

บทความนี้นอกจากจะอธิบายถึงการจำแนกต้นทุนตามลักษณะส่วนประกอบของการผลิตแล้วยังได้นำแนวทางในการลดต้นทุนผลิตของการปลูกข้าวที่ได้จากการวิจัยมาเสนอแนะเพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสภาพการดำเนินงานของตนเอง อย่างไรก็ดีหากมีการนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ร่วมกับความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวของแต่ละบุคคลรวมทั้งการได้รับจากการอบรมจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในเรื่องการจัดการไร่นาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้วจะทำให้ชาวนาสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตพื้นฐานได้อย่างถูกต้องและใช้เป็นเครื่องมือที่จะสามารถนำไปสู่แนวทางในการควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นที่เกิดขึ้นและลดต้นทุนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

สุดท้ายนี้ในมุมมองของผู้เขียนแนวทางการลดต้นทุนการผลิตถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกษตรกรชาวนาสามารถบริหารจัดการเพื่อการปลูกข้าวให้มีประสิทธิภาพนำไปมาสู่การเพิ่มผลผลิตและผลประโยชน์ในด้านอื่น ๆ สามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นซึ่งนำไปสู่การวางแผนทางการเงินว่าจะวางแผนอย่างไรประหยัดได้อย่างไรอันเป็นการสร้างรากฐานมั่นคงให้กับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2556). เรื่องนำร่องเกี่ยวกับข้าว. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิทยบริการเพื่อส่งเสริมการเกษตรกรมส่งเสริมการเกษตร.

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2559). ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการเกษตร.

ดวงมณี โกมารทัต. (2551). วิวัฒนาการทางบัญชีบริหาร. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 2(1), 55 - 67.

ดวงมณี โกมารทัต. (2554). การบริหารต้นทุน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลละออง อรรถรังสรรค์. (2558). กระบวนการสร้างเสริมการบริหารจัดการธนากรข้าวและการลดต้นทุนในการผลิตข้าว กรณีศึกษา : บ้านหินปูน ตำบลเขว้าใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่, 7(4), 16 - 33.

บุษบา อารีย์. (2555). แนวทางการบริหารต้นทุนการผลิตในการปลูกยางพารา : พิษทางเลือกของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่, 4(5), 43 - 58.

เบญจวรรณ วงศ์คำ. (2557). ชุมชนท้องถิ่นกับการจัดการความรู้โดยอิสระ. กรุงเทพมหานคร: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พิกุล พงษ์กลาง. (2559). การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยพายัพ.

พิกุล พงษ์กลาง. (2559). การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่, 8(3), 102 - 117.

วรศักดิ์ ทุมมานนท์ และ อีริยส วัฒนาศุโขภ. (2545). ระบบการบริหารต้นทุนกิจกรรมและระบบการวัดผลดุลยภาพ. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมนิติเพรส จำกัด.

วัลลภ บัวชุม. (2552). การประยุกต์ใช้บัญชีบริหารในการบริหารธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดกลาง. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 3(1), 65-79. สมทรง คำชาย. (2559). การบัญชีต้นทุน. (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2557). การบัญชีต้นทุน 2. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ท็อป จำกัด.

อัจฉรัตน์ สุวรรณภักดี และ สายใจ วิบุรณ์พันธ์. (2555). การใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าวและผลตอบแทนของเกษตรกรในศูนย์ข้าวชุมชน กรณีศึกษา : บ้านป่าบอ อำเภอบ้านพะยอม จังหวัดพัทลุง. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, ฉบับพิเศษ, 11 - 18.

อิสริยา นิตินันทประภาศ บุญญะศิริ. (2554). ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตข้าวสารของประเทศไทยและเวียดนาม. วารสารพัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์, 5(1), 69 - 80.

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship between Corporate Governance and Cost of Equity of Listed Companies on the Stock Exchange of Thailand

วรรณรัตน์ ปณิตานธรรม และ ดลภณิศ เต็งอ้วน

Wanarat Panitanthum and Dhollakhanis Tengamnuay

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2553 - 2555 จำนวนตัวอย่างในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 913 รายการ จากผลการวิจัยพบว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ มีคณะกรรมการ จำนวน 8-10 คน โดยมีสัดส่วนกรรมการอิสระส่วนใหญ่ ร้อยละ 33 - 50 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของกรรมการอิสระที่ต่ำกว่าร้อยละ 33 ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีจำนวนร้อยละ 5 ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น พบว่า บริษัทที่ได้รับการประเมินการกำกับดูแลกิจการอยู่ในระดับที่ดีกว่าและบริษัทที่มีขนาดคณะกรรมการที่มากขึ้นนั้นจะมีต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการ ต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น โครงสร้างคณะกรรมการ

Abstract

This research aims to examine the relationship between corporate governance and the cost of equity of a company listed on the Stock Exchange of Thailand. The overall sample (913 items) covers the year 2010 to 2012. The research results show that the majority of listed companies have 8-10 directors with 33% - 50 % independent directors. However, 5% of the overall sample reveals that there are less than 33 % of independent directors who do not meet the requirements of good corporate government. The results also show that there is a negative relationship between the level of corporate governance and the cost of equity. Furthermore, the size of the board reflects with the cost of equity in the same direction. Nevertheless, there is no relationship between the proportion of independent directors and the cost of equity at a significance level of 0.05.

Keywords: Corporate Governance, Cost of Equity, Board Structure

นักวิชาการ 6 (ด้านแผนงาน) การไฟฟ้านครหลวง เลขที่ 30 ซอย ชิดลม ถนน เพลินจิต แขวงลุมพินี กทม. 10330

E-mail: wannarat.pa@mea.or.th

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

เลขที่ 50 เขตตลาดยาว แขวงจตุจักรกรุงเทพ 10900 E-mail: dhollakhanis@gmail.com

บทนำ (Introduction)

นับตั้งแต่วิกฤตการณ์เศรษฐกิจการเงินของประเทศไทยในปี 2540 หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนพยายามให้ความสนับสนุนและผลักดันระบบการกำกับดูแลกิจการมาอย่างต่อเนื่องซึ่งในปี 2542 มีการจัดตั้งหน่วยงานสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors Association: IOD) เพื่อทำการสำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนและจัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (Corporate Governance Report of Thai Listed Companies: CGR) ซึ่งมีการทำการสำรวจตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปัจจุบัน โดยมีการให้คะแนนตามหลักเกณฑ์ที่อิงตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Cooperation and Development - OECD) และหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้ง 5 หมวดคือ สิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน การคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูล และความโปร่งใส ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ โดยตลาดหลักทรัพย์มุ่งหวังส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนและเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับตลาดหุ้นไทย

นอกจากนี้คณะกรรมการถือเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดี เนื่องจากคณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการที่สะท้อนถึงควมมีประสิทธิภาพและความโปร่งใสของการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท และต้องมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น และเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ จากการศึกษางานวิจัยในอดีต (นวิรัตน์ วิทยานันท์, 2555) พบว่า คุณลักษณะของคณะกรรมการที่ปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะส่งผลให้ระดับความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลลดลง ซึ่งความแม่นยำของข้อมูลนั้นช่วยลดอัตราผลตอบแทน

ที่คาดหวังของนักลงทุนได้ (รัชนิยา บังเมฆ, 2554) จึงสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ที่กล่าวถึงปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวการกับตัวแทนซึ่งเกิดจากตัวแทนแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียอื่น นอกจากนี้การแบ่งแยกการทำงานของตัวการและตัวแทนทำให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information Asymmetry) ทำให้ตัวแทนสามารถเข้าถึงข้อมูลของบริษัทได้รวดเร็วและละเอียดกว่าผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลภายนอกก่อให้เกิดต้นทุนในการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามเป้าหมาย (ขวัญสกุล เต็งอันทวย, 2555) ต้นทุนประเภทนี้เรียกว่า ต้นทุนตัวแทน (Agency Cost) (Shleifer and Vishny, 1997) ดังนั้น ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลมีผลทำให้ต้นทุนเงินทุนส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น (Diamond and Verrecchia, 1991) ซึ่งความสำคัญของต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานของผู้บริหาร (รัชนิยา บังเมฆ, 2554) ดังนั้น คณะกรรมการจึงมีบทบาทสำคัญเพื่อให้เกิดการคานอำนาจระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายบริหาร และการคานอำนาจระหว่างกรรมการ ที่เป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นใหญ่และกรรมการอิสระที่เป็นตัวแทน ผู้ถือหุ้นรายย่อย

บริษัทที่มีระบบการกำกับดูแลกิจการที่เข้มแข็ง จะทำให้องค์กรสามารถลดต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นซึ่งถือเป็นส่วนที่ช่วยสร้างมูลค่ากิจการเพิ่มขึ้น (Ashbaugh et al., 2004; Cheng et al., 2006) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ส่วนใหญ่เป็นของต่างประเทศและงานวิจัยดังกล่าวยังไม่เป็นที่แพร่หลายในประเทศไทยผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วง พ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2555
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการค้ากับดูแลกิจการและต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วง พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2555

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

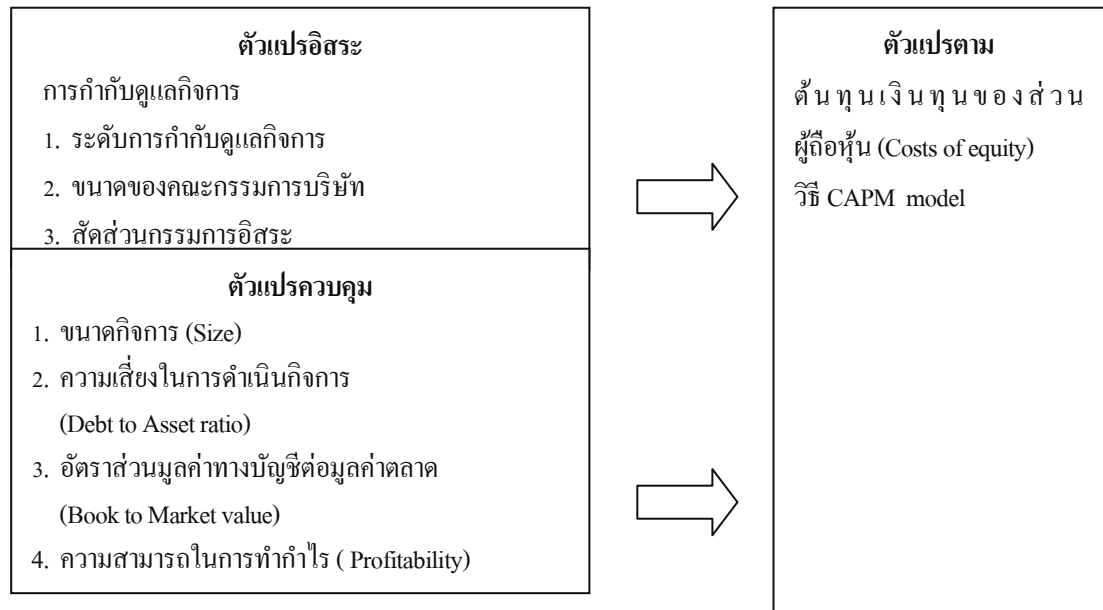
ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลไกการกำกับดูแลกิจการซึ่งสะท้อนพฤติกรรมของคนและความเป็นไปในองค์กรและใช้สำหรับอธิบายมูลเหตุของความประพฤติดีหรือชั่วของผู้บริหารซึ่งก็คือทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ของ Jensen and Meckling (1976) มาใช้ในการวิจัย ซึ่งจากการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ในต่างประเทศ (Ashbaugh et al., 2004; Pham et al., 2007; Byun, 2008) ผลการศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่มีระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยลดปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของผู้บริหารพร้อมทั้งช่วยลดปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อมูลของบริษัทโดยผู้บริหารที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ถือหุ้นว่าผู้บริหารจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังและด้วยความซื่อสัตย์ รวมถึงรักษาผลประโยชน์ของบริษัทเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มจึงทำให้ต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นลดลงผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการกำกับดูแลกิจการซึ่งใช้ระดับการประเมินการกำกับดูแลกิจการจากรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนของ IOD และจากการศึกษาโครงสร้างคณะกรรมการ จะพบว่า ขนาดของคณะกรรมการ (Ashbaugh et al., 2004) และความมีอิสระของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น (Pham et al., 2007) ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรทั้งสองมา

ศึกษาประกอบกัน

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกตัวแปรควบคุมที่อาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น (Reverte, 2006; Pham et al., 2007; Rowe and Kim, 2010) ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to Asset ratio) ขนาดของกิจการ (Market capitalization) อัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด (Book to Market value) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on asset :ROA) และประเภทของอุตสาหกรรมเนื่องจากงานวิจัยในอดีต (Muhammad, I. and S. Zulfiqar, 2008) พบว่าตัวแปรควบคุมเหล่านี้มีผลกระทบต่อความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic risk) อันมีผลต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นที่คำนวณโดยวิธีแบบจำลองการกำหนดราคาหลักทรัพย์หรือ Capital Asset Pricing Model (CAPM)

ผู้วิจัยได้กำหนดให้การกำกับดูแลกิจการสะท้อนโดย “ระดับการกำกับดูแลกิจการ” ที่ประเมินโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยและโครงสร้างคณะกรรมการซึ่งจะใช้ตัวแปรขนาดของคณะกรรมการและสัดส่วนกรรมการอิสระโดยจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสนับสนุนว่าขนาดของคณะกรรมการที่มากและมีความรู้ความสามารถที่หลากหลายประกอบกับสัดส่วนกรรมการอิสระที่มากจะนำมาซึ่งการกำกับดูแลกิจการที่ดีและโปร่งใสขึ้นในส่วนตัวแปรตามคือต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นใช้แบบจำลองในการกำหนดราคาหลักทรัพย์ (CAPM) เนื่องจากตัววัดดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความคาดหวังในผลตอบแทนจากการลงทุนของนักลงทุน

ผู้วิจัยพัฒนารอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐานการวิจัย (Research Assumption)

จากวัตถุประสงค์งานวิจัยและกรอบแนวคิดดังรูปที่ 1 นำมากำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 2 ขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 3 สัดส่วนกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

วิธีการวิจัย (Research Methodology)

การศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลจากรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (Corporate Governance Report of Thai Listed Companies - CGR) แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี และข้อมูลที่อยู่ในฐานข้อมูล SET SMAR (SET Market Analysis and Reporting Tool) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยช่วงปีพ.ศ. 2553-2555 ซึ่งมีจำนวนบริษัท 262, 327 และ 324 บริษัทตามลำดับโดยงานวิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูลรายปี จำนวน 3 ปี และใช้ข้อมูลจากทุกกลุ่มอุตสาหกรรม

ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 8 กลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งมีตัวอย่างทั้งสิ้น 913 รายการ ยกเว้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็มเอไอ (Market for Alternative Investment: mai) บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงานและบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วน

เมื่อรวบรวมข้อมูลของตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุมครบถ้วนแล้วจึงนำข้อมูลมาเพื่อทำการวิเคราะห์ถึงขนาดของคณะกรรมการและสัดส่วนกรรมการอิสระ รวมทั้งใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแบบภาคตัดขวาง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวัดค่าตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	การวัดค่าตัวแปร
1.ระดับการกำกับดูแลกิจการ จากรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (Corporate Governance Report of Thai Listed Companies) *ไม่เปิดเผยรายชื่อบริษัทที่ได้ต่ำกว่า 70 คะแนน	ระดับดีเลิศ (90 - 100 คะแนน) แทนค่าด้วย เลข 3 ระดับดีมาก (80 - 89 คะแนน) แทนค่าด้วย เลข 2 ระดับดี (70 - 79 คะแนน) แทนค่าด้วย เลข 1 ต่ำกว่า 70 คะแนน แทนค่าด้วย เลข 0
2.ขนาดของคณะกรรมการบริษัท	จำนวนกรรมการทั้งหมดในคณะกรรมการของบริษัท
3.สัดส่วนของกรรมการอิสระ	จำนวนกรรมการอิสระต่อจำนวนกรรมการทั้งหมด
4.ขนาดของกิจการ	ค่าลอการิทึมของสินทรัพย์วัดโดยมูลค่าทางตลาดของบริษัท (Market capitalization)
5.ความเสี่ยงในการดำเนินงาน	อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt-to-Asset Ratio)
6.อัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด	อัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด (Book to Market value)
7.ความสามารถในการทำกำไร	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)
8.ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม (dummy)	กำหนดให้เป็น dummy
9.เวลา	
10.ความแตกต่างระหว่างอุตสาหกรรม	

ตัวแปรตามในงานวิจัยนี้ คือ ต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น (Cost of Equity หรือ Ke) ซึ่งมีวิธีที่ใช้ในการวัดค่าของตัวแปรตามโดยคำนวณจากแบบจำลองการกำหนดราคาหลักทรัพย์ หรือ Capital Asset Pricing Model (CAPM) (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548) เขียนเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{สมการ} \quad K_e = K_{RF} + (\text{Market Risk Premium}) \beta$$

$$\text{โดยที่} \quad K_e = \text{ต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น (Cost of Equity)}$$

$$K_{RF} = \text{อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำสำหรับหลักทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง เช่น พันธบัตรรัฐบาล}$$

$$\text{Market Risk Premium} = \text{อัตราผลตอบแทนในส่วนชดเชยความเสี่ยงเชิงระบบของธุรกิจ}$$

$$\beta = \text{ดัชนีวัดความเสี่ยงเชิงระบบของธุรกิจ เป็นดัชนีบ่งชี้การเปลี่ยนไปในผลตอบแทนที่นักลงทุน}$$

ต้องการ เมื่อผลตอบแทนของทั้งตลาดเปลี่ยน (Sensitivity Index)

ผลการศึกษา (Research Finding)

งานวิจัยนี้มีการตรวจสอบเงื่อนไขวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Multiple Regression Model) ก่อนแล้วคือมีการทดสอบปัญหาค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อน

เป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า (Heteroscedasticity) สำหรับการวิเคราะห์ผลโดยแบ่งผลการวิจัยเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท

ในที่นี้จะกล่าวถึง ขนาดของคณะกรรมการ และ สัดส่วนของกรรมการอิสระ

ขนาดของคณะกรรมการบริษัท

ตามเกณฑ์ของ พ.ร.บ. บริษัทมหาชนฯ ที่กำหนดว่า บริษัทต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ คู่มือต่างๆ แนะนำจำนวนกรรมการที่เหมาะสมไว้ประมาณ 9 - 15 คน (คู่มือกรรมการบริษัทจดทะเบียน เล่ม 1, 2547) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์นี้เป็นจำนวนขั้นต่ำในการแบ่งช่วงของขนาดคณะกรรมการดังตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ตลอดระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี 2553 ถึง ปี 2555

พบว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่มีคณะกรรมการจำนวน 8-10 คน(ร้อยละ 48) รองลงมาคือ ขนาดคณะกรรมการ จำนวน 11 คนขึ้นไป (ร้อยละ 44) โดยพบว่าขนาดคณะกรรมการจำนวน 11 คนขึ้นไปนั้นพบมากในอุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมการเงินและพบน้อยสุดในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีส่วนแนวโน้มในแต่ละปีจะพบว่าค่าเฉลี่ยขนาดคณะกรรมการของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมจำนวน 11 คนขึ้นไปนั้น เพิ่มขึ้นในปี 2554 และลดลงในปี 2555 ในขณะที่แนวโน้มค่าเฉลี่ยขนาดคณะกรรมการจำนวน 5 - 7 คนของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมกลับเพิ่มขึ้นทุกปี

ตารางที่ 2 ขนาดของคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภท อุตสาหกรรม	ขนาดของคณะกรรมการ (ร้อยละ)											
	2553 (262 ตัวอย่าง)			2554 (327 ตัวอย่าง)			2555 (324 ตัวอย่าง)			รวม 3 ปี (913 ตัวอย่าง)		
	5-7	8-10	11 ขึ้นไป	5-7	8-10	11 ขึ้นไป	5-7	8-10	11 ขึ้นไป	5-7	8-10	11 ขึ้นไป
1. AGRI	7	43	50	7	45	48	0	44	56	4	44	52
2. CONS	4	48	48	7	41	52	0	57	43	4	49	47
3. IND	7	54	39	9	53	39	14	49	37	10	52	38
4. PROP	8	64	28	11	51	38	15	52	33	12	55	34
5. RESOURCE	14	36	50	11	16	74	11	42	47	12	33	56
6. SERVICE	2	37	60	3	37	60	2	44	55	3	39	58
7. TECH	26	52	22	21	62	17	19	58	23	22	58	21
8. FIN	4	52	43	5	40	55	9	43	49	7	37	56
เฉลี่ยร้อยละ	8	50	42	8	46	47	10	48	42	9	48	43

หมายเหตุ: AGRI = เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, CONS = ผลิตภัณฑ์อุปโภคและบริโภค, IND = สินค้าอุตสาหกรรม, PROP = อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง, RESOURCE = ทรัพยากร, SERVICE = บริการ, TECH = เทคโนโลยี, FIN = ธนาคารและการเงิน

ตารางที่ 3 ร้อยละของสัดส่วนของกรรมการอิสระของบริษัทจดทะเบียน

เกณฑ์ในการกำหนดช่วงสัดส่วนกรรมการอิสระมาจากข้อมูลในปี 2551 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์(ก.ล.ต.)ได้ออกประกาศ

กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องมีกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมดซึ่งเป็นข้อบังคับที่กำหนดให้ทุกบริษัทต้องปฏิบัติตามดังนั้น สัดส่วน 1 ใน 3 จึงเป็นสัดส่วนที่เป็นค่ากลาง

ประเภท อุตสาหกรรม	สัดส่วนกรรมการอิสระ (ร้อยละ)									รวม 3 ปี (913 ตัวอย่าง)		
	2553 (262 ตัวอย่าง)			2554 (327 ตัวอย่าง)			2555 (324 ตัวอย่าง)					
	ต่ำกว่า 1/3	1/3 ถึง 1/2	1/2 ขึ้นไป	ต่ำกว่า 1/3	1/3 ถึง 1/2	1/2 ขึ้นไป	ต่ำกว่า 1/3	1/3 ถึง 1/2	1/2 ขึ้นไป	ต่ำกว่า 1/3	1/3 ถึง 1/2	1/2 ขึ้นไป
1. AGRI	0	97	3	6	81	13	3	88	9	3	88	9
2. CONS	4	83	13	15	78	7	18	75	7	13	78	9
3. IND	5	84	11	2	86	12	5	84	11	4	85	11
4. PROP	0	72	28	2	76	22	5	71	24	2	73	25
5. RESOURCE	0	79	21	5	68	27	11	74	15	6	73	21
6. SERVICE	5	81	14	5	82	13	5	86	9	5	83	12
7. TECH	4	78	18	0	76	24	0	88	12	11	76	13
8. FIN	9	70	21	11	21	68	14	69	17	11	50	39
เฉลี่ยร้อยละ	4	80	16	4	74	22	7	79	14	5	77	18

จากตารางที่ 3 สัดส่วนกรรมการอิสระต่อจำนวนคณะกรรมการโดยภาพรวมตลอดปี 2553 - 2555 ซึ่งจำแนกตามร้อยละของสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทจดทะเบียน โดยส่วนใหญ่มีสัดส่วนของกรรมการอิสระร้อยละ 33 - 50 (ร้อยละ 77) และรองลงมาคือสัดส่วนของกรรมการอิสระในช่วงร้อยละ 50 ขึ้นไปนั้น (ร้อยละ 18) พบในกลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีสัดส่วนที่สูงกว่าอุตสาหกรรมอื่นๆ ตามลำดับ อย่างไรก็ตามสัดส่วนของกรรมการอิสระที่ต่ำกว่าร้อยละ 33 มีจำนวนเพิ่มขึ้นในปี 2555 ภาพรวมเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งพบมากใน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายปี ในปี 2553 พบมากที่สุดในกลุ่มธุรกิจการเงิน ส่วนในปี 2554 และปี 2555 พบมากที่สุดในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค จึงแสดงถึงการไม่ปฏิบัติตามของบริษัทจดทะเบียนที่มีต่อประกาศของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องมีการกรณอย่างน้อย 1 ใน 3

ส่วนที่ 2 การประเมินกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน

ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี โดยหน่วยงานสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2553 - 2555 สรุปในภาพรวมดังนี้

ตารางที่ 4 ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนช่วง ปี 2553-2555

ประเภท อุตสาหกรรม ^a (ร้อยละ)	2553 (262 ตัวอย่าง)				2554 (327 ตัวอย่าง)				2555 (324 ตัวอย่าง)			
	ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการ (ร้อยละ)											
	ระดับ ดีเลิศ	ระดับ ดีมาก	ระดับ ดี	กลุ่มที่ ไม่ได้ เปิดเผย	ระดับ ดีเลิศ	ระดับ ดีมาก	ระดับ ดี	กลุ่มที่ ไม่ได้ เปิดเผย	ระดับ ดีเลิศ	ระดับ ดีมาก	ระดับ ดี	กลุ่มที่ ไม่ได้ เปิดเผย
	(3)	(2)	(1)	(0)	(3)	(2)	(1)	(0)	(3)	(2)	(1)	(0)
1. AGRI	10	40	23	27	3	45	26	26	0	50	22	28
2. CONS	13	17	26	44	4	29	37	30	3	39	29	29
3. IND	7	34	38	21	4	25	42	30	3	24	44	29
4. PROP	8	38	30	24	10	24	44	22	8	25	35	32
5. RES	29	36	21	14	42	26	26	5	16	47	26	11
6. SERVICE	16	42	21	21	13	30	30	27	7	25	43	25
7. TECH	30	35	22	13	7	45	31	17	12	58	23	7
8. FIN	22	39	13	26	16	34	34	16	11	40	37	12

เมื่อจำแนกตามจำนวนของบริษัท (ดังตารางที่ 4) พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่พบมากในกลุ่มที่อยู่ในระดับดีเลิศ ในปี 2553 คือ กลุ่มเทคโนโลยี โดยเฉลี่ยร้อยละ 30 ในปี 2554 และปี 2555 คือ กลุ่มทรัพยากร โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 42 และ 16 ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มที่ไม่ได้เปิดเผยนั้นเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดอันดับในช่วงระดับดีเลิศ ดีมาก ดี ซึ่งพบว่ากลุ่มอุปโภคบริโภคมีสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มอื่นในปี 2553 แต่มีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อยๆจนถึงปี 2555 อย่างไรก็ตาม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างกลับเป็นกลุ่มที่ไม่ได้เปิดเผยมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

สืบเนื่องมาจากความสำคัญของต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นของเจ้าของที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานโดยทั่วไปและทางการเงินของผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมทาง

ธุรกิจ (รัชनिया บังเมฆ,2554) นำไปสู่การศึกษาในส่วนของต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม แสดงดังตารางที่ 5

พบว่า ค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นในภาพรวมสำหรับปี พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2555 อยู่ในช่วงร้อยละ 6.93 ถึง 9.03 กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นต่ำสุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค อาจเป็นเพราะลักษณะการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมประเภทนี้มีการขายเป็นเงินสดด้วย จึงมีความเสี่ยงน้อย ทำให้นักลงทุนพยากรณ์ความเสี่ยงที่เป็นระบบของหลักทรัพย์ลดลงด้วย รองลงมา คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มธุรกิจการเงิน และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นสูงสุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

โดยเมื่อพิจารณาแยกรายปีพบว่าในปี 2553 กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นต่ำสุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นสูงสุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างส่วนในปี 2554 กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นต่ำสุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นสูงสุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และในปี 2555 กลุ่ม

ที่มีค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นต่ำสุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นสูงสุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างนอกจากนี้พบว่า ปี 2553 มีต้นทุนเงินทุนโดยเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปีอื่น บริษัทจดทะเบียนในช่วงฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจทั้งวิกฤตต้มยำกุ้งและวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	ค่าเฉลี่ยต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น (ร้อยละ)			
	2553	2554	2555	เฉลี่ยรวม 3 ปี
1. AGRI	3.5	8.0	11.3	7.60
2. CONS	3.4	7.1	10.3	6.93
3. IND	3.7	8.3	10.8	7.60
4. PROP	4.1	9.9	13.1	9.03
5. RESOURCE	3.9	10.1	12.1	8.70
6. SERVICE	3.7	8.5	10.8	7.67
7. TECH	3.9	8.6	10.6	7.70
8. FIN	3.6	8.4	10.9	7.63

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

ผลการวิจัยเป็นของความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจสะท้อนได้จากผลการทดลองสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

ผลการวิจัยดังตารางที่ 5 จากข้อมูล 3 ปี (พ.ศ. 2553-2555) พบว่า ระดับการกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อพิจารณาในแต่ละปี

จะพบว่า ปี 2553 และปี 2554 นั้น ระดับการประเมินการกำกับดูแลกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอาจเป็นผลจากเหตุการณ์การเมืองและภาวะน้ำท่วม(**กระทรวงอุตสาหกรรม, 2554**) ในขณะที่ปี 2555 กลับพบว่า ระดับการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บริษัทที่ได้รับการประเมินการกำกับดูแลกิจการอยู่ในระดับที่สูงมักมีต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นต่ำลงอาจเนื่องมาจากประโยชน์ของการมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีดังนั้นอาจใช้ระดับการประเมินการกำกับ

ดูแลกิจการที่ดี เป็นปัจจัยในการพิจารณาตัดสินใจลงทุน
สมมติฐานที่ 2 ขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นผลการวิจัยดังตารางที่ 5 จากข้อมูล 3 ปี (พ.ศ. 2553-2555) พบว่าขนาดของคณะกรรมการ(BSIZ)มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ขนาดคณะกรรมการยังมีจำนวนมากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งทำให้ต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นลดลงอาจเป็นเพราะขนาดคณะกรรมการขนาดใหญ่จะทำให้มีประโยชน์ในด้านการตรวจสอบและการนำความรู้ ความสามารถและประสบการณ์มาให้คำแนะนำและร่วมกันปรับปรุงการกำกับดูแลกิจการอันเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานของบริษัท ทำให้นักลงทุนเชื่อมั่นว่าการกำกับดูแลกิจการส่งผลให้ต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นลดลงซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทนทั้งนี้ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าขนาดของคณะกรรมการนั้นมีผลต่อต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 3 สัดส่วนกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น
ผลการวิจัยดังตารางที่ 5 จากข้อมูล 3 ปี (พ.ศ. 2553-2555) พบว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระ (INDEPEN) ไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เหตุผลอาจเนื่องมาจากร้อยละของสัดส่วนของกรรมการอิสระของบริษัทจดทะเบียนที่ต่ำกว่าเท่ากับและสูงกว่าเกณฑ์ 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งหมดพบว่า เมื่อพิจารณาข้อมูลแต่ละปีพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ร้อยละ 74-80 มีสัดส่วนกรรมการอิสระอยู่ในช่วง 0.33 – 0.5 ดังนั้น ลักษณะข้อมูลจึงอาจไม่กระจาย ซึ่งมีผลให้การทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องแม้ผู้วิจัยมีการปรับข้อมูลโดยใช้ตัวแปรหุ่น

ส่วนตัวแปรควบคุมในงานวิจัยนี้พบว่า ความเสี่ยงในการดำเนินกิจการ(Debt to Asset Ratio)มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น

หุ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Modigliani and Miller (1958) และ นพธีรา ก้อนสมบัติ(2553)ในขณะที่ขนาดของกิจการที่วัดจากมูลค่าทางตลาดของบริษัท(Market Capitalization)มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนของส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของต่างประเทศ (Reverte, 2006; Pham et al., 2007; Rowe and Kim, 2010)

สรุปโดยภาพรวมแล้วปัจจัยที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นในกลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการ (CG) ขนาดของคณะกรรมการ (BSIZ) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DA) และ ขนาดของกิจการ (SIZE) รวมถึงตัวแปรในเรื่องของเวลาและความแตกต่างระหว่างอุตสาหกรรมหรือบริษัทที่นำมาวิเคราะห์

ตารางที่ 6 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับต้นทุนเงินทุนของผู้ถือหุ้น

(n = 913)

ตัวแปร	ต้นทุนเงินทุนของผู้ถือหุ้น			
	2553	2554	2555	2553-2555
ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)				
ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการ (CG)	-0.0003	+0.0035	-0.0090*	-0.006*
ขนาดของคณะกรรมการ (BSIZ)	-0.0032	-0.006	-0.018	-0.015*
สัดส่วนของกรรมการอิสระ (INDEPEN)	-0.0031	+0.001	+0.011	-0.005
ตัวแปรควบคุม (Control Variable)				
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DA)	+0.0088*	+0.0336*	+0.0637*	+0.04*
ขนาดของกิจการ (MK)	+0.0013*	+0.0042*	+0.0048*	+0.006*
อัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด (BTM)	-0.0001	+0.0077*	+0.0067	-0.001
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	-0.0064	-0.0305	+0.0047	-0.033

*p-value ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

หมายเหตุ: (+) = มีความสัมพันธ์กับต้นทุนเงินทุนของผู้ถือหุ้นในทิศทางเดียวกัน

(-) = มีความสัมพันธ์กับต้นทุนเงินทุนของผู้ถือหุ้นในทิศทางตรงกันข้าม

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย (Conclusion)

จากผลการวิจัยพบว่าบริษัทจดทะเบียนมีจำนวนคณะกรรมการโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 8-10 คน และพบมากที่สุดที่จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของ พ.ร.บ. บริษัทมหาชนฯ ที่กำหนดว่าบริษัทต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน ซึ่งขนาดคณะกรรมการจำนวนมากจะมีส่วนช่วยในการช่วยในการตรวจสอบการทำธุรกรรมต่างๆ ของผู้บริหารและปรับปรุงการกำกับดูแลกิจการ

สัดส่วนของกรรมการอิสระพบว่ามีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนของกรรมการอิสระต่ำกว่าร้อยละ 33 โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคพบโดยเฉลี่ยร้อยละ 13 และในส่วนของภาพรวมนั้น สัดส่วนของกรรมการอิสระต่ำกว่าร้อยละ 33 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2555 ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ระบุว่าบริษัทจดทะเบียนควรมีสัดส่วนกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งหมด

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและต้นทุนเงินทุนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นพบว่า บริษัทที่ได้รับการประเมินการกำกับดูแลกิจการอยู่ในระดับที่สูงนั้นมีต้นทุนเงินทุนของผู้ถือหุ้นต่ำ

กว่าดังนั้นบริษัทจดทะเบียนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญในการพิจารณาการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งจะช่วยให้บริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนลดลงโดยสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศหลายฉบับ (Chen et al., 2003; Ashbaugh et al., 2004; Pham et al., 2007) เนื่องจากระดับการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่สูงจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนว่า การบริหารงานของคณะกรรมการบริษัทมีการดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์และสุจริตและมุ่งเน้นผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย

งานวิจัยยังพบว่า ขนาดคณะกรรมการขนาดใหญ่มีส่วนช่วยในการติดตามการดำเนินงานของฝ่ายจัดการเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทนอาจส่งผลให้ต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นลดลงอันเป็นประโยชน์แก่บริษัทซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวรรตน์ วิทยานันท์ (2555) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Ashbaugh et al., 2004; Pham et al., 2007) ที่พบว่าขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของผู้ถือหุ้นอาจเป็นเพราะขนาดคณะกรรมการที่มีจำนวนมากของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยมี

จำนวนที่น้อยกว่าของบริษัทในต่างประเทศอย่างมาก

แม้ว่าสัดส่วนกรรมการอิสระจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่เป็นตัวแทนการกำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งมีความสัมพันธ์กับเรื่องต่างๆ เช่น ต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้น ผลการดำเนินงาน (Ashbaugh et al., 2004; Pham et al., 2007) อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทยงานวิจัยมากมายกลับไม่พบนัยสำคัญที่ใช้ตัวแปรนี้ทดสอบความสัมพันธ์จากการสอบทานข้อมูลพบว่าบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยมักจะมีสัดส่วนกรรมการอิสระตามกฎหมายที่ก่อกำหนดให้สัดส่วนกรรมการอิสระต้องมีอย่างน้อย 1 ใน 3 เท่านั้น จึงทำให้ข้อมูลไม่มีความหลากหลายและข้อมูลไม่มีการกระจาย

นอกจากนี้ตัวแปรควบคุมในภาพรวมปี 2553 - 2555 ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ และขนาดของกิจการ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นอย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมรายปีจะพบว่าในปี 2553 ประเภทของอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lee and Jang (2006 กล่าวคือ ในปี 2553 บริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น ($p\text{-value}=0.016$) สำหรับปี 2555 บริษัทในกลุ่มธนาคารและการเงินบริษัทในกลุ่มมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้น ($p\text{-value}=0.043$) และในปี 2554 อัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด (Book to Market value) พบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนของส่วนผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของต่างประเทศหลายฉบับ (Ashbaugh et al., 2004; Reverte, 2007)

จากที่สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ซึ่งทำหน้าที่ประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้เผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นของนักลงทุนในประเทศไทยต่อบทบาทที่นักลงทุนสามารถทำได้ในการส่งเสริมให้เกิด

การพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดีในภาคเอกชนซึ่งผลสำรวจพบว่า นักลงทุนโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทในการพิจารณาลงทุน ในระดับมากถึงมากที่สุด และนักลงทุนที่ตอบแบบสำรวจก็ระบุเหมือนกันว่าได้นำเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาเป็นประเด็นหนึ่งในการพิจารณาตัดสินใจลงทุน(กรุงเทพธุรกิจ, 2556)

ผลการศึกษาในครั้งนี้จึงอาจเป็นเครื่องช่วยยืนยันว่าระดับการประเมินการกำกับดูแลกิจการถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของนักลงทุนต่อนั้นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์จึงควรตระหนักถึงความสำคัญของระดับการประเมินการกำกับดูแลกิจการเพราะมีส่วนทำให้บริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนเงินที่เหมาะสมเพราะนักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นและเชื่อถือในระบบการบริหารงานขององค์กร

เอกสารอ้างอิง (References)

กรุงเทพธุรกิจ. 2556. เมื่อ CG บริษัทเป็นปัจจัยตัดสินใจของนักลงทุน (Online). <http://www.bangkokbiznews.com> , 4 มีนาคม 2556.

ขวัญสกุล เต็งอำนวย. (2555). การกำกับดูแลกิจการและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นพธิรา ก้อนสมบัติ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเงินทุนกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ คณะบริหารธุรกิจ ภาควิชาบัญชี, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นวรรตน์ วิทยานันท์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการกับความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 597-606. การประชุมทางวิชาการระดับชาติ สาขา บริหารธุรกิจและการบัญชี ครั้งที่ 1.

รัชนิยา บังเมฆ. (2554). “การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและต้นทุนเงินทุนส่วนของผู้ถือหุ้น.”

วารสารการประชุมผลงานวิจัยด้านการจัดการธุรกิจ, 2, 193 - 210.

สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2548. เครื่องมือเพื่อการวิเคราะห์การลงทุน (FD1: INVESTMENT TOOLS). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 2554. สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปี 2554 และ แนวโน้มปี 2555 (Online). www.oie.go.th, 10 กันยายน 2556.

Ashbaugh, H., Collins, D. W. & Lafond, R. 2004. Corporate Governance and the Cost of Equity Capital. Available: <http://ssrn.com/abstract=639681>, Accessed: 7 August 2012.

Byun, H., Kwak, S. & Hwang, L. 2008. The Implied Cost of Equity Capital and Corporate Governance Practices. *Asia-Pacific Journal of Financial Studies* 37 (1): 139-184.

Chen, K.C.W., Chen, Z. & Wei, K.C. 2003. Disclosure, Corporate Governance, and the Cost of Equity Capital: Evidence from Asia's Emerging Markets. Available: <http://ssrn.com>. 422000, Accessed: 16 August 2012.

Cheng, E. C. M. & Courtenay, S. M. 2006. Board Composition, Regulatory Regime and Voluntary Disclosure. *The International Journal of Accounting* 41 (3): 262-289.

Diamond, D. & Verrecchia, R. 1991. Disclosure, liquidity and the cost of capital. *Journal of Finance* 46 (4): 1325-1359.

Giner, B. & Reverte, C. 2006. The risk-relevance of accounting data: evidence from the Spanish Stock Market. *Journal of International Financial Management and Accounting* 17: 175-207.

Jensen, M.C. & Meckling, W.H. 1976.

"Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure." *Journal of Financial Economics* 3 (4): 305-310.

Lee, S.J. & Jang, C.S. 2006. The systematic risk determinants of US airline industry. *Tourism Management* 28: 434-442.

Modigliani, F. & Miller, M. H. 1958. The Cost of Capital, Corporate Finance and the Theory of Investment. *American Economic Review* 48: 261-97.

Muhammad, I. & Zulfiqar, S. "DETERMINANTS OF SYSTEMATIC RISK." *The Journal of Commerce*. 4 (1): 47-56. cited Olib O.K., A.F. Michello and J.Thorne. 2008. "Systematic risk and International diversification: An empirical perspective." *International review of financial analysis* 17: 681-698.

Pham, P., Suchard, J. & Zein, J. 2007. Cost of Capital and Performance: Evidence from Australian Firms. Available: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1015986, Accessed: 9 August 2012.

Reverte, C. 2009. "Do better governed firms enjoy a lower cost of equity capital?: Evidence from Spanish firms." *Corporate Governance* 9 (2): 133-145.

Rowe, T. & Kim, J. 2010. Analyzing the relationship between systematic risk and financial variables in the casino industry. *UNLV Gaming & Research Journal* 12 (2).

Shleifer, A. and R. Vishny. 1997. "A Survey of Corporate Governance." *Journal of Finance* 52 (12): 737-783.

Financial Literacy and Financial Behaviour in Thailand: A Pilot Test

P. Ngamjan

Abstract

This study aims to explore financial behaviour, level of financial literacy, and relationship between them. The study has carried out a pilot on-line questionnaire designed to adapt to the Thai culture and tested on a small sample of 78 Thai respondents. The findings are that financial behaviours of the respondents are relatively good, and the financial literacy level is relatively high: more than 60 percent of the respondents could answer three or more questions of financial literacy correctly. This is not a surprise, since almost all of the respondents are well-educated with a bachelor's or higher degree.

However, in terms of plan ahead behaviour, about 70 percent of the respondents reported that they do not have plan for their retirement, and about 50 percent reported that they will start plan for their retirement when they are over 40 years old. This can aggravate to having inadequate fund for retirement, which can be a serious problem to both households and the society at large. This may partially be explained by the prevailing attitude of living-for-today in the Thai culture.

Regarding financial literacy, the respondents seem to perform well on interest and mortgage questions, but did poorly on risk diversification, bond price, and inflation. This implies that they might not be familiar with bond investment, the concept of risk diversification, and inflation. Therefore, in order to promote investment in financial markets, a considerable room for improvement in these areas is needed.

Logistic regressions are carried out, where a positive association is found between financial literacy and financial behaviour of the Thai sample, nonetheless the relationship is not statistically significant. This may be explained by the small sample size and the cognitive bias that despite high level of education and financial literacy, individuals might still make an unsound financial decision.

I. Introduction

Households frequently face financial decisions on a day-to-day basis. For instance, a household would have to decide how much to spend, save, borrow, and invest. In fact every aspect regarding managing one's income is a financial decision. For example, a household decides to buy a house or a car is an investment decision. Consequently, household might resort to borrowing in order to finance its investment which is so-called financing decision, whereas such a decision demands some form of financial literacy such as how to perform interest rate repayment calculation and how to compare the best deal offered. Therefore, less financial literacy may lead households to bad financial practices (Hung, Parker, and Yoong, 2009).

I. Introduction

Households frequently face financial decisions on a day-to-day basis. For instance, a household would have to decide how much to spend, save, borrow, and invest. In fact every aspect regarding managing one's income is a financial decision. For example, a household decides to buy a house or a car is an investment decision. Consequently, household might resort to borrowing in order to finance its investment which is so-called financing decision, whereas such a decision demands some form of financial literacy such as how to perform interest rate repayment calculation and how to compare the best deal offered. Therefore, less financial literacy may lead households to bad financial practices (Hung, Parker, and Yoong, 2009).

Furthermore, bad financial practices do not affect only households themselves, but also the economy as a whole (Lusardi, 2010; OECD, 2010). The growing concerns over financial illiteracy are well recorded, as recently shown by Gerardi, Goette, and Meier (2010) that lack of financial literacy played an important role in the recent 2008 US. subprime mortgage crisis.

Consequently, many countries have been increasingly aware of the consequence of financial illiteracy among their citizens and have taken steps to reduce financial illiteracy in their population. These countries are, viz., the US., the UK., New Zealand, Australia, Ireland, Canada, and the Netherlands. In order to implement efficient policy of lifting up financial literacy, these countries had carried out national financial literacy survey to set up their nation's financial literacy baseline (FSA, 2006a,b; FINRA,

2009a,b; Lusardi and Mitchell, 2011a).

Unfortunately, these steps of financial literacy elevation have not yet been taken in developing countries including Thailand. This research aims to establish financial literacy baseline among Thai population, namely, find relationships between financial literacy and financial behaviours; compare financial literacy level with other countries; and produce policy recommendation to promote the level of financial literacy.

2.1 What is Financial Literacy?

Definitions of financial literacy can be inconsistent among different researchers. Until 2008, the President's Advisory Council on Financial Literacy (PACFL, 2008) pointed out that this inconsistency of financial literacy definition has hindered research and policy development, as employing different definitions would result in different measure of financial literacy, and making comparison difficult. Thus, to ensure compatible and consistent measurement of the quality and effectiveness of financial educational programs, along with measurement for the level and trends in financial literacy, PACFL recommended a consensus definition of financial literacy as follows:

“Financial literacy is the ability to use knowledge and skills to manage financial resources effectively for a lifetime of financial well-being,” (PACFL, 2008).

Similar definitions are also proposed by OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) as follows:

“Financial literacy is the combination

of consumers'/investors' understanding of financial products and concepts and their ability and confidence to appreciate financial risks and opportunities, to make informed choices, to know where to go for help, and to take other effective actions to improve their financial well-being"(OECD, 2009).

From the definitions above, financial literacy is a form of ability to employ one's knowledge and skill regarding financial matters. This ability must also in turn enhance individuals' financial decision ability, which should result in life-time financial well-being. Despite effort to unify financial literacy definition, it is still unclear how to measure financial literacy. Consequently, there is yet no standardised measure of financial literacy (Cole and Fernando, 2008). It will be pointed out later in Section 3 below that financial literacy measures will largely be depended on underlying theoretical background and economic models of financial literacy.

2.2 Why Financial Literacy Matters?

As financial literacy is an ability of an individual to manage financial resources for life-time well-being, the question of why financial literacy matters might be tackled through 3 levels of the society, namely, household level, market level, and economy level. Each of these levels will be discussed in turn.

2.2.1 Household

Lack of financial literacy, households may expose to different vulnerabilities. For example, Hung et al., (2009) find that less financial literacy may lead to unintentional financial mistakes,

less likely to engage in recommended financial practices, and less likely to be able to cope with sudden economic shocks. It has also been found that financial knowledge and financial planning (such as retirement planning) are correlated, and individuals who have higher financial literacy are more likely to plan and be successful planners (Lusardi and Mitchell, 2006).

Lack of planning also has important consequences on saving and portfolio choice, unplanned individuals tend to accumulate much less wealth than those who plan (Lusardi and Mitchell, 2007). Financial literacy is, in addition, found to be positively and significantly correlated with wealth, pension contributions, and retirement planning (Behrman, Mitchell, Soo, and Bravo, 2010).

Furthermore, poor financial practice such as borrowing at high cost debt has also been reported. Lusardi and Tufano (2009) find that low financial literate individuals are not only more likely to carry high-cost debt, but also to have debt problems. Financial illiterate may also be victim of lender who collects high rate of interest, by willing to take up such expensive loan (Bertrand and Morse, 2011). Klapper, Lusardi, and Panos (2012) also report that financial

literacy is negatively related to the use of informal borrowing sources. On the other hand, a strong correlation between financial literacy and investment in lower cost funds has been reported (Hastings, Mitchell, and Chyn, 2010). Individuals with higher rates of financial literacy are significantly more likely to report

having more unspent income at the end of the month and higher spending capacity (Klapper et al., 2012).

2.2.2 Financial Market Participation

Following from the previous section, ability to invest or diversify investments has become more important, since individuals are increasingly put in charge of their financial security after retirement (Van Rooij, Lusardi, and Alessie, 2007). Therefore, individuals need some basic financial knowledge such as financial markets, risk return, and financial investment, in order to be able to participate in financial markets.

Lusardi and Mitchell (2006) find that individuals who display higher financial literacy are more likely to save and invest in complex assets, such as stocks. Similar result is also reported by Klapper et al. (2012) that financial literacy is positively related to participation in financial markets. Bucher-Koenen and Ziegelmeyer (2011) assert that individuals with low levels of financial knowledge are less likely to have invested in the stock market. Accordingly, Van Rooij et al. (2007) confirm that those who are low financial literate are significantly less likely to participate in stock investment, while higher financially literate individuals incline to include stocks in their portfolios, due to their better understanding of risk diversification principle.

However, the determinant of financial market participation is still arguable. For example, Cole and Shastry (2009) find that financial market participation was led by cognitive ability (e.g. trust, peer effects, experience with stock market returns) not financial literacy. Christelis, Jappelli,

and Padula (2010) also report that the tendency to invest in stocks is strongly associated with cognitive abilities, for both direct stock market participation and indirect participation through mutual funds and investment accounts. Another widely documented literature on possibility of financial market participation is the difference of risk preference among individuals, e.g. risk averse individuals are less probable to participate in stock market (Laakso, 2010).

2.2.4 Economy at Large

Recently, attention of the causes of the recent 2008 financial crisis in the US. has been drawn to financial illiteracy. In 2008, the US. President's Advisory Council on Financial Literacy, addressed that "While there are many causes to the economic problems facing the country, it is undeniable that a lack of financial literacy is a contributing factor," (PACFL, 2008). Consequently, Lusardi (2010) comments in a report prepared for the US. Financial Crisis Inquiry Commission that low financially literate individuals who are ill-equipped to make financial decisions, can not only generate adverse consequence on themselves, but also on the economy as a whole. Furthermore, lack of financial literacy has also been widely acknowledged as an aggravating factor of the crisis (OECD, 2010).

More evidence has been provided by Gerardi et al. (2010) who conducted a survey of subprime mortgage borrowers who took out mortgages in 2006 or 2007, measured financial literacy and cognitive ability, and matched these measures to data on mortgage characteristics and repayment performance. The result is

that there is large and statistically significant negative correlation between financial literacy and various measures of delinquency and default. Thus, they conclude that lack in certain aspects of financial literacy played an important role in the subprime mortgage crisis.

As for a consequence of crisis on individuals, less financial literate individuals tend to suffer more as they lack of financial plan and financial crisis. Bucher-Koenen and Ziegelmeyer (2011) report that individuals with lower levels of financial literacy were more likely to sell their assets which lost in value and thus realize their losses for certain. Furthermore, this reaction of individuals with low financial literacy to short-term losses can contribute to substantial long-term consequences on wealth distribution.

Lastly, Klapper et al. (2012) find that the relationship between financial literacy and the availability of unspent income is more prominent during the financial crisis, suggesting that better financial literate individuals may be better equipped to deal with macroeconomic shocks.

2.3 Financial Literacy and Financial Behaviours

Literature reporting relationship between financial literacy and various financial behaviours is well documented. In general, low financial literacy would predict unsound financial practice, low savings, and less wealth accumulation, each of which will be discussed below, also along with a topic of impact of financial literacy and financial education.

2.3.1 Financial Literacy, Saving, Wealth and

Well-Being

Ameriks, Caplin, and Leahy (2003) find very strong relationship between the propensity to plan and how carefully households monitor their spending with saving and wealth accumulation. Accordingly, Lusardi and Mitchell (2007) further show that planning behaviour is strongly correlated with financial literacy, which positively affect savings and wealth.

Consequently, Jappelli and Padula (2011) employ ordinary least squares (OLS) and instrumental variables (IV) regressions, and also find that financial literacy is strongly associated with saving and wealth. In addition, Cole and Fernando, (2008) also assert that financial literacy has been found to have a tight association with household wellbeing.

Cole et al. (2009) find that financial knowledge and skill predicts demand for and use of financial services, and is correlated with household wealth, education and wellbeing. Low levels of financial knowledge households tend to borrow at higher interest rates, participate less in the formal financial system, and not to have long term financial planning.

2.3.2 Impact of Financial Literacy and Financial Education

O'Neill (1997) finds that financial literacy led to improving financial situation, such as debts reduced and savings increased. Boyce and Danes (1998) discover that high-school students, who have increased financial knowledge and skills, have higher confidence in money management. Bernheim et al. (2001) find that high school students who entered in financial literacy training programs in the United States

significantly increased their savings rates and net worth. Garman et al. (1999) find that workplace financial education helps improve financial decision making and increases confidence in investment decisions.

Lyons and Scherpf (2003) discover that increasing in financial knowledge leads to higher financial management ability. Lusardi (2004) finds that financial education (e.g. retirement seminar) associates with increasing in financial net worth and total net worth of the participants. Rand (2004) discovers that increasing financial management knowledge improves financial management behaviours.

Hilgert, Hogarth, and Beverly (2003) find that individuals with more financial knowledge are more likely to engage in a wide range of recommended financial practices, while Lusardi and Mitchell (2006, 2007) assert that among older adults, those who displayed better financial knowledge were more likely to plan, to succeed in planning, and to invest in complex assets

2.4 Current Financial Literacy Situation around the World

2.4.1 Financial Literacy in Developed World

Lusardi and Mitchell (2011b) report that financial illiteracy is widespread even when financial markets are well developed as in Germany, the Netherlands, Sweden, Japan, Italy, New Zealand, and the United States. The authors further mention that although higher educational attainment is strongly correlated with financial knowledge, but even at the highest level of schooling, financial literacy tends to be low.

This implies that education is not a good proxy for financial literacy.

Recently, governments are more aware of importance of financial literacy as determinant of financial behaviours, which will contribute to the life-time well-being of the population. Thus more countries such as the US., the UK., New Zealand, Australia, Ireland, Canada, and the Netherlands have carried out national financial literacy survey or intend to include into their national consensus (see FSA, 2006a,b; FINRA, 2009; and Lusardi and Mitchell, 2011b).

The consequence of financial literacy survey has led some government, such as the UK. government has taken effort to improve financial literacy of its population via various tools such as including financial education into the UK. National Curriculum both in schools and colleges/universities, and provide financial education to employees at their workplace (FSA, 2006a,b).

2.4.2 Financial Literacy in Developing World

In the context of financial literacy for developing countries, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD, 2009) states that financial literacy is critical to promote desired financial behaviours, such as saving, budgeting, or borrowing prudently. OECD further confirms financial literacy can immensely affect financial future and well-being of the poor (accounted at around 3 billion people around the world). As poor households normally lack of fund to cushion shock from sudden lost in income, having access to savings products or insurance can significantly affect their well-being and financial future.

About 2.3 billion people around the world still do not possess a bank account, where nearly 90% of those unbanked population are in developing countries (AFI, 2010; and Center for Financial Inclusion, 2012). This staggering number signifies financial exclusion or inability to access formal financial sources, where ability to access financial services required financial literacy (Viswambharan, 2011). Increase financial literacy might open possibility particularly for low-income households to save money as a safeguard against an income shock.

Cole, Sampson, and Zia (2009) find that the financially more literate are more likely to have bank accounts in India and Indonesia. Therefore, in order, for household to be able to access to at least the most basic financial services and gain ability to manage sound financial practice such as plan for income shock and retirement which will contribute to households' well-being, households clearly need to have some degree of financial literacy.

Research on levels of financial literacy in developing countries remain slim (Cole and Fernando, 2009). There have been efforts through some organizations such as OECD, the U.K. Department for International Development (DFID), and the World Bank Group that are working to strengthen financial literacy in developing countries (OECD, 2009). OECD also has planned to carry out assessment of financial literacy around the world (OECD, 2010).

In 2012, OECD carried out a pilot survey on differences in financial knowledge, behaviour and attitude across 14 countries on 4 continents.

The findings suggest low level of financial knowledge of a large population of the countries surveyed and needs to considerably improve financial behaviour (Atkinson and Messy, 2012).

Recently in 2014, S&P's Ratings Services in collaboration with Gallup, Inc., the World Bank Development Research Group, and the Global Financial Literacy Excellence Center developed S&P Global FinLit Survey (S&P, 2014). The survey claimed to be the largest and the most comprehensive global measurement of financial literacy carried out in 148 countries with over 150,000 respondents (Ibid.).

2.4.3 Financial Literacy in Thailand

The Bank of Thailand (BOT) has conducted financial literacy measures for four times in 2002-2003, 2006, 2010 and 2013 (BOT, 2013)

The fourth survey in 2013 has adopted the OECD's suggestion of standardisation the survey to make it comparable with those of other countries. The survey comprises three parts, namely, 1) Financial Knowledge, 2) Financial Behavior, and 3) Financial Attitude. The survey finds that the financial literacy level of Thai people is averaged at 58.5 percent, which is slightly lower than the average score of 62.3 percent of the OECD's pilot survey of 14 countries. The findings suggest that socio-demographics attributes, particularly, income and education have the highest positive effect on financial literacy score. The positive association between financial knowledge and behaviour suggests promoting financial education could improve financial behaviour (Ibid.).

2.5 Objectives

The objectives of this study are:

1. To explore financial behaviours of the sample group,
2. To apply financial behaviour and financial literacy questionnaire designed to adapt to Thai culture,
3. To explore the level of financial literacy of the sample group, and
4. To explore the relationship between financial behaviour and financial literacy.

III. Theoretical Background

Theoretical Model

The theoretical model widely employed in economics literature on decision under uncertainty is life-cycle model of consumption dated back to Modigliani and Brumberg (1954), and Friedman (1957). The model has been adopted to contain the effect of financial literacy by Lusardi and Mitchell (2009), Lusardi (2011), and Jappelli and Padula (2011).

The intertemporal economic choice model is briefly discussed as follows. The model assumes that rational and foresighted households maximize their life-time expected utility.

$$\mathbb{E} \left[\sum_{j=S}^D p_j \beta^{j-s} U(c_j) \right]$$

Equation 1

Equation 1 implies that life-time expected utility of a household is the sum of per-period utility of consumption $U(c_j)$ discounted to the present period (current age S) at the subjective discount factor¹ β , attached by survival probability p_j until the end of household life-time D .

For the period of current age until one period before retirement $j \in [S, \dots, R-1]$, the pattern of household's income is determined by Equation 2 below:

$$y_j = e_j + ra_j,$$

Equation 2

Equation 2 means that income of period j , y_j , comes from earning e_j plus ra_j , return of asset a_j household invested, from current age until $R-1$, one period before household retired.

For the period of retirement until death $j \in [R, \dots, D]$, household's income is generated from

$$y_j = SS_j(R) + PP_j(R) + ra_j,$$

Equation 3

where $SS_j(R)$ and $PP_j(R)$ represent household's social security benefit and pension, respectively.

The boundary condition imposes that

$$c_j + a_{j+1} = y_j + a_j, \text{ for } j \in [S, \dots, D],$$

Equation 4

¹ β implies how household value future relative to current utility of consumption, and can also be written as $\beta = \frac{1}{1+\rho} < 1$, where ρ means rate of time preference of household.

which implies that asset in the last period is zero as the household does not leave any debt behind.

However, in order to implement this model, one need to assume household's time preference, risk aversion (shape of the utility function), discount rates, lifetime income expectations, capital market returns, borrowing possibilities, and income shocks, which are not easy to carry out on empirical data (Lusardi and Mitchell, 2011a). Therefore, rather than imposing specific preferences and constraint structures, Lusardi and Mitchell (2011a) propose testing on whether a behavioural outcome would consistent with life-cycle behaviour, namely **whether people plan for retirement.**

3.1 Measuring Financial Literacy

There is no standardized financial literacy measure (Cole and Fernando, 2008). However, following the implication of the above life-cycle model and in order for households to behave optimally, they should have at least the knowledge of the following concepts, namely, interest rate, inflation, and capital market returns (risk and return). This study employs two measures of financial literacy. The first following FINRA (2009a,b), where the later proposed by S&P (2014), both are further discussed below.

3.1.1 Financial Literacy Measure 1 (FLM1)

Lusardi, (2011) suggests four principles of financial literacy measures as follows:

1) Simplicity : Measure rudimentary financial concepts

2) Relevance: Questions must relate to daily financial decision over the life cycle, and should not be too cultural biased to only some

specific ethnic groups.

3) Brevity: Keep number of questions to be minimal, due to the time spent on answer the questionnaire of each respondent is short.

4) Capacity to differentiate: Questions must be able to differentiate between financial knowledge levels

Furthermore, in coherent with economic models of saving and portfolio selection, three economic concepts that individuals should have some comprehension are, namely, 1) interest compounding, 2) inflation, and 3) risk diversification. These concepts have been transformed into three questions also in accordance with the aforementioned four principles as follows:

1) Interest compounding

Suppose you had \$100 in a savings account and the interest rate was 2% per year. After 5 years, how much do you think you would have in the account if you left the money to grow?

2) Inflation

Imagine that the interest rate on your savings account was 1% per year and inflation was 2% per year. After 1 year, how much would you be able to buy with the money in this account?

3) Risk diversification

Please tell me whether this statement is true or false. "Buying a single company's stock usually provides a safer return than a stock mutual fund."

These three questions have become a popular of financial literacy measure (Cole and Fernando, 2008). In addition, two more questions have been tested and added to measure financial knowledge regarding mortgage and bond, as

FINRA (Financial Industry Regulatory Authority) has carried out US. National Survey of Financial Literacy in 2009 (FINRA, 2009a,b).

4) Bond Price Question

If interest rates rise, what will typically happen to bond prices? Rise, fall, stay the same, or is there no relationship?

5) Mortgage Question

True or false: A 15-year mortgage typically requires higher monthly payments than a 30-year mortgage but the total interest over the

life of the loan will be less.

In sum, a measure of financial literacy adopted is a collection of the five questions above.

3.1.2 Financial Literacy Measure 2 (FLM2)

This measure is based on the aforementioned S&P Global FinLit Survey (S&P, 2014).

The measures is based on four basic questions to gauge financial Table

S&P Global FinLit Survey	Financial Literacy Measure 2
<i>Risk Diversification</i>	
Suppose you have some money. Is it safer to put your money into one business or investment, or to put your money into multiple businesses or investments? [one business or investment; multiple businesses or investments ; don't know; refused to answer]*	Does buying a single company's stock usually provides a safer return than a stock mutual fund? [no; yes; don't know; refused to answer]
<i>Inflation</i>	
Suppose over the next 10 years the prices of the things you buy double. If your income also doubles, will you be able to buy less than you can buy today, the same as you can buy today, or more than you can buy today? [less; the same ; more; don't know; refused to answer]	Imagine that the interest rate on your savings account was 1 percent per year and inflation was 2 percent per year. After 1 year, how much would you be able to buy with the money in this account? [more than today; Exactly the same; less than today ; don't know; refused to answer]
<i>Numeracy (Interest)</i>	
Suppose you need to borrow 100 US dollars. Which is the lower amount to pay back: 105 US dollars or 100 US dollars plus three percent? [105 US dollars; 100 US dollars plus three percent ; don't know; refused to answer]	Suppose you borrow money from a moneylender for 1,000 Baht at the interest rate of 2 percent per day. You agree to pay interest back to the lender on a daily basis. How many Baht per day that you have to pay the lender? [2 Baht/Day; 20 Baht/Day ; 200 Baht/Day; don't know; refused to answer]

<i>Compound Interest</i>	
Suppose you put money in the bank for two years and the bank agrees to add 15 percent per year to your account. Will the bank add more money to your account the second year than it did the first year, or will it add the same amount of money both years?	Suppose you had 100 Baht in a savings account and the interest rate was 2 percent per year. After 5 years, how much do you think you would have in the account (if you do not make any more deposit, withdraw, or the bank does not close your account)?
[more ; the same; don't know; refused to answer]	[More than 102 Baht , Exactly 102 Baht, Less than 102 Baht; don't know; refused to answer]
Suppose you had 100 US dollars in a savings account and the bank adds 10 percent per year to the account. How much money would you have in the account after five years if you did not remove any money from the account?	
[more than 150 dollars ; exactly 150 dollars; less than 150 dollars; don't know; refused to answer]	

Note: *correct answers in bold

Based on the above four questions, S&P (2014) defines a financially literate person as an individual who correctly answers at least three out of the four financial concepts described above.

IV. Data Analysis and Results

4.1 Data Attribute

Data were collected through on-line questionnaire during 15th – 27th March 2012, where there were 78 Thai respondents in total. In this section, attributes of the data are discussed.

Sex

The majority of the sample are female (64.1%) and the rest (35.9%) are male.

Age Group

The age attributes are divided into 2 groups, due to small sample size, i.e. 18 – 39 accounted for 88.5% and 40 – 59 for 11.5 percent.

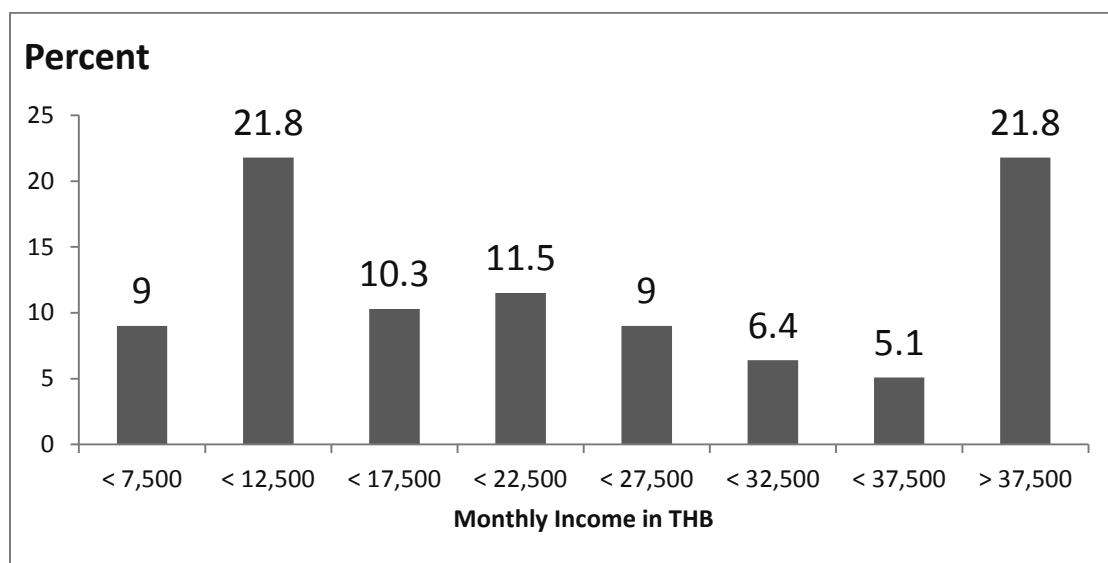
Education

59 percent of the respondents are college graduate, 33.3 percent were higher than bachelor's degree graduates, and 7.7 percent were diploma graduates. Therefore, the majority

of the respondents are well-educated.

Monthly Income

Income distribution of the respondents are illustrated as Figure 1: Income Distribution below:

Figure 1: Income Distribution

64.1 percent of all the respondents have income higher than THB 12,500 monthly.

Employment Status

89.7 percent of all the respondents are either self-employed or full-time workers, 2.6 percent are part-time worker, 5.1 percent are students, and 2 percent are unemployed.

4.2 Financial Behaviour

This section reports financial behaviour of the sample group on the five questions of financial behaviours (FSA, 2006b; and Lusardi, 2011):

1. Make Ends Meet

When asked to rate their satisfaction of their current financial situation on the scale of 1 to 5, 59 percent of the respondents report medium satisfaction, 17.9 percent and 6.4 percent reported low and not satisfied at all respectively. Only 1.3 percent and 12.8 percent claimed very high and high satisfaction, respectively.

In response to the question regarding the respondent's current financial situation, 61.5 percent reported that *"I am able to pay all their monthly expenses, and there is still money*

left to spend on what I want," 26.9 percent reported *"I am just able to pay all my monthly expenses, but there are no money left for me to spend or save."* While only 9 percent reported either *they are not at all able to their monthly expenses or able to pay for some months.*

This seems that the majority of the respondents are able to make ends meet and can manage their expenses well.

2. Manage Debt

71.8 percent reported that they have debt burden of some types. For those who have debts, their debts can be characterised Table 2: Debt Type and Percentage of Respondents below.

Table 2: Debt Type and Percentage of Respondents

Debt Type	% of Respondents
Physical Asset Debt (e.g. house, land, condominium)	29.49
Vehicle Debt	26.92
Education Debt	23.08
Investment Debt (e.g. debt of investing in business)	11.54
Electronic Gadget Debt (e.g. mobile phone, computer, tablet)	8.97

Respondents were also asked to report their sources of loan. Their loan sources are reported in Table 3: Loan Sources and Percentage of Respondents.

Table 3: Loan Sources and Percentage of Respondents

Loan Source	% of Respondents
Financial Institutions (e.g. bank, co-op)	78.95
Credit Card (e.g. AEON, Easy Buy)	38.6
Informal Financial Institution (e.g. friends, relative, moneylender)	17.54

Monthly Debt Payment: Respondents were also asked regarding their monthly debt payment, where 87.5 percent of those with debt reported to able to pay all monthly debt payments on time and never falling behind. Only 12.5 percent reported that they are able to repay the debt only for some months.

3. Plan Ahead

In this section, respondents' behaviour of financial planning is reported into three categories, namely, planning for rainy day, retirement, and children education.

For Rainy Day

59 percent of the respondents reported that they have prepared funds enough for at least 3 months to cover expenses when they are unable to work (in unexpected circumstances of sickness, job loss, economic downturn, or

other emergencies), and 17.9 percent reported that they will survive for one month should such a situation occurs. While 21.8 percent reported that they have not prepared for such a situation.

Insurance Coverage: Personal insurance coverage: 58 percent of the respondents reported that they are covered by some type(s) of personal insurance.

Property Insurance coverage: 48.7 percent

reported that their property is covered by some kind of property insurance (e.g. fire insurance, house/building insurance, and car insurance that cover more than that mandated by the law). For those who reported that they are covered by property insurance, only 26.9% have fire insurance and/or house/building insurance, while 38.4 percent reported that they have acquired car insurances that cover more than legal requirement.

For Children's Education

For respondents who have children, 78.9 percent reported that they have planned for their children's education, in the form of saving (57.9%), saving and education insurance (10.53%), and saving and let them help themselves (5.3%).

For Retirement

When asked at what age does the respondent expect to retire, 48.7 percent replied at the age of 60, while 35.9 percent expect to retire at

ages less than 60 year old. The rest 14.1 percent reported that they expect to retire after their 60. This is asserted by 2007 AIA Life Matters Annual Index that most Thais are expected to retire at 60.

However, when asked whether they have planned for their retirement only 33.3 percent stated yes. The rest 66.6 percent are either have thought about it or have not thought about preparing for retirement at all.

As shown in Table 4, when asked the question "When do you think you will start setting up your retirement plan? Or if you have already planned for your retirement, when did you do that (at what age)?," 50 percent of the respondents reported that they will start plan for their retirement when they are over 40 years old. 24.4 percent replied that they do not know when they will not plan for retirement.

Table 4: Age range of setting up a retirement plan

When will (did) you plan for your retirement?	% of Respondents
20-29	6.4
30-39	19.2
40-49	16.7
50-59	20.5
60-69	12.8
Do not know when I will plan for retirement.	24.4

Regarding the question of how much does the respondent expect to spend each month after retirement, 60.25 percent reported that they will spend around THB10,001 - 15,000 or less per month. Given Thailand's 2012 annual inflation rate of roughly 3 percent, in the next 20 years, the value of THB 15,000 will equal approximately THB 8,300, which can be hard to live on. This is consistent with the financial literacy question on inflation rate (in Section 4.3) that only 42 percent of the respondents could not answer the inflation question correctly, implying they did not take inflation into account of their estimation.

Then, the question of which source of fund the respondent expects for to use after the retirement is asked, 34.6 percent reported from their own saving alone, while 29.5 percent expected to use a combination of funds from work pension accompanied with fund from

their children, from their own saving, and/or from retirement insurance.

4. Choose Financial Products

Bank Account

99.2 percent of all respondents have some types of bank saving account, where 40 percent of those with bank account reported to save regularly (as soon as they receive their monthly salary), and about 60 percent reported to save once in a while (after there is a left over from other expenses).

Other Financial Assets

56.4 percent of all respondents reported that they also have other types of financial products rather than just a bank account. Respondents who have invested in other types of financial product invested are reported in Table 5: Financial Investment below.

Table 5: Financial Investment

Financial Investments	% of All Respondents
Bank Account	99.2
Insurance Policy	34.6
GSB's or BAAC's Lottery*	24.4
Mutual Fund	14.1

Note: *GSB is Government Savings Bank and BAAC is Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operatives.

Knowledge of Financial Products

When asked to check on listed of financial products that the respondent has knowledge of, namely, 1) bank account of any type, 2) Government Savings Bank's or Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operatives' lottery, 3) Debt Security, 4) Equity Security, 5) Derivative Contract, 6) Insurance Policy, 7) LTF/RMF, and 8) Other Mutual Fund, more than 90 percent of the respondents stated that they know bank account of any type; more than 80 percent indicated that they know more than just one financial product, and only 15 percent claimed

that they know financial derivative contract.

5. Stay Informed about Financial Matters

In this regards, all respondents were asked a question, namely, "On a scale from 1 to 5, where 1 means not at all and 5 means very high, how strongly do you agree or disagree with the following statements? - I regularly keep up with economic and financial news."

The majority of respondents claimed they were moderately keeping up with economic and financial news (score 3). More details are reported in Table 6: Stay Financially Informed below

Table 6: Stay Financially Informed

Scale	Percent
1 (Not At All)	5.1
2 (Low)	21.8
3 (Medium)	44.9
4 (High)	21.8
5 (Regularly)	6.4
Total	100.0

4.3 Financial Literacy

This section discusses the results of financial literacy scores obtained from the sample.

Financial Literacy Measure 1

Table 7 reports percentages of respondents who answered each financial literacy question of the Financial Literacy Measure 1 correctly.

Table 7: Percentage of Respondents Who Answered Each Financial Literacy Measure 1 Question Correctly

Financial Literacy Measure 1	Percent
Interest Rate	84.6
Inflation	15.4
Bond Price	20.5
Mortgage	71.8
Risk	25.6

The question on interest rate seems to show that the respondents did really well. The worst answers that the respondents did are bond price, risk, and inflation questions. This might imply that they are neither familiar with investing in bond, nor the concept of risk diversification. In order to promote investment in financial markets, a considerable room for improvement in these areas is needed. There are only 15.4 percent who could answer the

inflation question correctly. This reflected earlier on financial planning, that the respondents do not take into account inflation and time-value of money, because they have little knowledge on these issues.

In terms of total question answered correctly, 64.1 percent of the respondents answered correctly three questions or more, but only 7.7 percent could answer all five questions correctly.

The results are shown in Table 8 below.

Table 8: Percentage of Respondents Who Answered Financial Literacy Measure 1 Question Correctly

Financial Literacy Measure 1	Percent
0 Correct	2.6
1 Correct	12.8
2 Correct	20.5
3 Correct	35.9
4 Correct	20.5
5 Correct	7.7
Total	100

Financial Literacy Measure 2

This measure is based on the aforementioned four questions proposed by S&P (2014). A financial literate person is defined as an individual who correctly answers three questions or more. 66.7 percent of the respondents answered three or more questions correctly, which is very

high comparing to the S&P's finding that only 33 percent of adults worldwide are financial literate. This result is not a surprise, as aforementioned that almost all of the respondents are college graduates or above. The results are shown in Table 9 and Table 10 below.

Table 9: Percentage of Respondents Who Answered Each Financial Literacy Measure 2 Question Correctly

Financial Literacy Measure 2	Percent
Risk Diversification	25.6
Inflation	15.4
Numeracy (interest)	82.1
Compound Interest	84.6

The respondents seem to be able to perform interest calculation well, but are unaware of risk diversification and inflation. The suggestion is the same as FLM 1 above that the worst areas are knowledge of inflation and risk. Financial literacy improvement should prioritize on these areas.

Table 10: Percentage of Respondents Who Answered Financial Literacy Measure 2 Question Correctly

Financial Literacy Measure 2	Percent
0 Correct	2.6
1 Correct	11.5
2 Correct	19.2
3 Correct	44.9
4 Correct	21.8
Total	100

4.3.1 Financial Behaviour and Financial Literacy: An Empirical Result

The empirical model suggested by the theory of intertemporal economic choice model in the above Section III can be econometrically written below.

$$\text{financial behaviour}_i = \alpha + \beta(\text{financial literacy}_i) + \varepsilon_i,$$

Equation 5

where the dependent variable *financial behaviour_i* is proxied by whether an individual *i* has a retirement plan taken the values 0 if there is no retirement plan and 1 otherwise; *financial literacy_i* is either one of the two measures of financial literacy; and ε_i is the error term. By the nature of the binary dependent variable, a logistic regression is called upon. Logistic regressions were carried out where the results are presented in Table 11 below.

Table 11: Logistic Regression Results

Logistic regression results of Model (1) and Model (2) with *Financial Literacy Measure 1* and *Financial Literacy Measure 2* as the independent variables, respectively. The data were drawn from questionnaire of financial behaviour and financial literacy replied by 78 Thai respondents. *Retirement Plan_i* takes value 1 if an individual *i* does have plan for retirement, and 0 otherwise. *Financial Literacy Measure 1* is financial literacy measure based on five financial literacy questions suggested by FINRA (2009a,b). *Financial Literacy Measure 2* is financial literacy measure based on five financial literacy questions based on S&P (2014). *p*-values are presented in parentheses.

Dependent Variable	Model (1)	Model (2)
	<i>Retirement Plan</i>	<i>Retirement Plan</i>
<i>Constant</i>	-1.121 (0.079)	-1.226 (0.091)
<i>Financial Literacy Measure 1</i>	0.150 (0.463)	-
<i>Financial Literacy Measure 2</i>	-	0.194 (0.431)
Cox & Snell R^2	0.007	0.008
Nagelkerke R^2	0.010	0.011

Note: Statistically significant at 1%(***), 5%(**), and 10%(*) levels.

The coefficients of the both financial literacy measures are positive implying that the higher the level of financial literacy, an individual will be more likely to have a retirement plan. However, there are no statistically significant relationship between retirement plan and financial literacy, contradicting results found by some authors such as Lusardi and Mitchell (2006) and Behrman *et al.* (2010). The R^2 s of both models are very small. This might come from the fact that they both contain only one independent variable each.

V. Conclusion and Discussion

Financial Behaviour of the Sample

The behaviour is measured based on five characteristics are summarised as follows:

1) Make Ends Meet: the majority of the sample group reported that they are content of their financial situation, and can manage their expenditure well.

2) Manage Debt: About 72 percent of the respondents have debt of some types and claimed to manage their debt well.

3) Plan Ahead: almost 80 percent of the respondents reported that they have planned ahead in terms of for rainy days (unexpected events such as sickness, job loss, economic downturn, other emergencies, etc.) and for their children education. However, 66.6 percent reported that they do not have plan for their retirement, and about 50 percent reported that they will start retirement plan when they are 40 years old or older.

4) Choose Financial Products: Almost all of the respondents own bank saving accounts, and more than half have invested in some other types of financial products, such as insurance policy, GSB's or BAAC's Lottery, mutual fund.

5) Stay Informed about Financial Matters:

The majority of respondents claimed that they are moderately keeping up with economic and financial news.

In sum, the respondents seem to have a good financial behaviour. The majority can make their end meets, pay off debts, are financially included (e.g. own at least a saving account and are in the reach of financial services). In terms of financial

planning, 59 percent claimed to have plans for unexpected events and 78.9 percent for their children education. However, regarding retirement plan, despite the majority are well educated and financially literate, they are lack of:

a) Long-term planning for retirement: almost 70 percent do not prepare for or have plan for retirement,

b) Early planning: half of them stated that they will plan for retirement when they are 40 or older;

c) Knowledge of financial investment: around one third of the respondents stated that they will rely on bank savings. Bank saving is a convenient and safe investment, but yielding low return, which can be lower than the rate of inflation; and

d) Knowledge of inflation and time-value of money: 60.25 percent reported that they will spend around THB10,001 - 15,000 or less per month after retirement, which is either too optimistic or they are ignoring the effect of inflation. That in 20 or 30 years the purchasing power of this amount of money will considerably be reduced.

These factors can aggravate to having inadequate fund for retirement, which can be a serious problem to both households and the society at large. Should retirees retire without adequate fund, they might be forced to reduce their consumption, rely on families, charities and the government to make ends meet (Miller, Madland, and Weller, 2015).

In our case, given relatively high level of financial literacy of the respondents (about two third answered three or more financial literacy

questions correctly and deemed financially literate), they are still lack of retirement plan. An explanation may be as Bernhard (2008) suggests that, in the Thai culture, the living-for-to-day attitude is prevailing, which could be the cause of not planning for the far distant future such as retirement planning. Thus, not only having a sound financial knowledge, but also a good financial attitude are vital to a healthy financial behaviour.

Thus, in planning a financial literacy policy, not only financial knowledge that should be included in the prospectus, but also the right financial attitude such as an awareness of the importance of long term planning.

Financial Literacy of the Sample

The respondents seem to be able to perform interest calculation well, but did poorly on risk diversification, bond price, and inflation. This implies that they might not be familiar with bond investment, the concept of risk diversification, and inflation. Therefore, in order to promote investment in financial markets, a considerable room for improvement in these areas is needed. Knowledge of inflation is particularly important in formulating a good long-term financial plan.

In terms of the total questions answered correctly, both financial literacy measures yield the same answer, i.e. the financial literacy level of the sample is relatively high. For Financial Literacy Measure 2, 66.7 percent of the respondents answered three or more questions correctly, which is exceptionally high comparing to the S&P's finding that only 33 percent of adults worldwide are financial literate. However, this is not a surprise, since more than 90 percent of

the respondents hold a bachelor's or higher degree. Furthermore, the sample is small and obviously biased, and may not be used as a representative of the Thai population. Regarding the questions employed in FLM2 and S&P, they are similar but not exactly the same, therefore they may not be able to directly compare to each other. Nonetheless, a general idea can be drawn from our results.

Logistic regressions were also carried out to investigate relationship between financial behaviour and financial literacy. A positive association is found, although it is not statistically significant. Plausible explanations are, viz., (a) The size of the sample is small; (b) Cognitive bias ability differs among groups of individuals as suggested by Cole and Shastry (2009) who find that high school financial literacy programs did not affect saving decision; (c) The regression model contains only one independent variable which could result in a low explanatory power (this is confirmed by very low R^2 's values of our regression models); and (d) Using only retirement plan as a proxy for financial behaviour might not be adequate or appropriate, as financial behaviours can be characterised by more than just a retirement plan. As mentioned in Section 4.2, that there are five attributes of financial behaviours, namely, 1) Make Ends Meet; 2) Manage Debt; 3) Plan Ahead; 4) Choose Financial Products; and 5) Stay Informed about Financial Matters. Employing these attributes might yield an improvement on the explanatory power of the financial behaviour.

Regarding the adoption of financial behaviour and financial literacy questions into

a questionnaire, the researcher finds that the length of financial literacy questions is appropriate since it contains only four or five questions. However, the questions regarding financial behaviour are quite lengthy and time consuming. Furthermore, answering lengthy questionnaire online might not be a good channel to acquire information, a telephone call might be a better choice, as the respondent does not have to fill in the answer by himself/herself, and, hence, less time consumed.

Acknowledgement

This research was originally carried out in 2012 and then revised in 2016 with the invaluable comments by the three anonymous referees of whom the author wish to express his thanks and gratitude.

References

AFI (2010). The AFI survey on financial inclusion policy in developing countries: Preliminary findings. Alliance for Financial Inclusion (AFI). Retrieved from <http://www.g24.org/Workshops/afisur.pdf>

Ameriks, J., Caplin, A. & Leahy, J. (2003). Wealth Accumulation And The Propensity To Plan. *Quarterly Journal of Economics*, 118(3), 1007-1048.

Atkinson, A. & Messy, F-A (2012). Measuring Financial Literacy: Results of the OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study”, OECD Working Papers on

Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15. OECD Publishing, Paris. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/5k9csfs90fr4-en>

Bank of Thailand. (2013). Thailand's Financial Literacy Survey Results. Retrieved from <https://www.1213.or.th/en/Pages/statistics.aspx>

Behman, J., Mitchell, O.S., Soo, C. & Bravo, D. (2010). Financial Literacy, Schooling, and Wealth Accumulation. NBER WP 16452.

Bernhard, R. (2008). Building Financial Literacy Skills through Entrepreneurship. OECD Conference. 21-22 October 2008. Bali. Indonesia. Retrieved from <http://www.oecd.org/dataoecd/26/25/41629122.pdf>.

Bernheim, D., Garret, D., & Maki, D. (2001). Education and Saving: The Long-Term Effects of High School Financial Curriculum Mandates. *Journal of Public Economics*, 80, 435-465.

Boyce, L. & Danes, S. M. (1998). Evaluation of the NEFE high school financial planning program. Denver CO: National Endowment for Financial Education. Retrieved from <http://www.nefe.org>

Bucher-Koenen, T. & Ziegelmeyer, M. (2011). Who Lost the Most? Financial Literacy, Cognitive Abilities, and the Financial Crisis. Working Paper Series. No 1299. European Central Bank. Retrieved from <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1299.pdf>.

Center for Financial Inclusion (2012). Where are the Financially Excluded? Center for Financial Inclusion Blog. Retrieved from <http://centerforfinancialinclusionblog.wordpress.com/2012/03/12/where-are-the-financially-excluded/>.

Christelis, D., Jappelli, T. & Padula, M. (2010). Cognitive Abilities and Portfolio Choice. *European Economic Review*, (54), 18-38.

Cole, S. & Fernando, N. (2008). Assessing the Importance of Financial Literacy. *ADB Finance for the Poor*, A Quaterly Newsletter of the Focal Point for Microfinance, Sept. 2008, Vol. 9, Number 3.

Cole, S., Sampson, T., & Zia, B. (2009). Valuing Financial Literacy Training. Paper presented at the Conference on Measurement, Promotion, and Impact of Access to Financial Services. Retrieved from <http://siteresources.worldbank.org/INTFR/Resources/Ziaetl030309.pdf>

Cole, S. & Shastri, K. (2009). Smart Money: The Effect of Education, Cognitive Ability, and Financial Literacy on Financial Market Participation. *Harvard Business School Working Paper* 09-071. Retrieved from <http://www.thefiscaltimes.com/sites/default/files/pdf/Harvard%20-%20Effect%20of%20Education%20-%20Feb%202009.pdf>

FINRA (2009a) Financial Capability in the United States: Initial Report of Research Findings from the 2009 National Survey. FINRA. Retrieved from <http://www.finrafoundation.org/web/groups/foundation/@foundation/documents/foundation/p120536.pdf>.

FINRA (2009b) National Financial Capability Study 2009 National Survey Questionnaire. FINRA. Retrieved from <http://www.finrafoundation.org/web/groups/foundation/@foundation/documents/foundation/p120535.pdf>.

Friedman, M. (1957). *A Theory of the Consumption Function*. Princeton University Press.

FSA (2006a) Financial Capability in the UK:

Delivering Change. FSA. Retrieved from http://www.fsa.gov.uk/pubs/other/fincap_delivering.pdf.

FSA (2006b) Financial Capability in the UK: Establishing a Baseline. FSA. Retrieved from http://www.fsa.gov.uk/pubs/other/fincap_baseline.pdf.

Gerardi, K., Goette, L. & Meier, S. (2010). Financial Literacy and Subprime Mortgage Delinquency: Evidence from a Survey Matched to Administrative Data. *Federal Reserve Bank of Atlanta Working Paper Series*. Working Paper 2010-10. Retrieved from <http://www.frbatlanta.org/documents/pubs/wp/wp1010.pdf>.

Hastings, J., Mitchell, O.S. & Chyn, E. (2010). Fees, Framing, and Financial Literacy in the Choice of Pension Managers. *Pension Research Council Working Paper*. Wharton School. University of Pennsylvania

Hilgert, M., Hogarth, J. & Beverly, S. (2003). Household Financial Management: The Connection between Knowledge and Behaviour. *Federal Reserve Bulletin*, 309-32. Retrieved from <http://www.federalreserve.gov/pubs/bulletin/2003/0703lead.pdf>

Hung, A.A., Parker, A.M. & Yoong, J. (2009). Defining and Measuring Financial Literacy. *RAND Working Paper* WR-708. Retrieved from http://www.rand.org/pubs/working_papers/WR708.html.

Jappelli, T. & Padula, M. (2011). Investment in Financial Literacy and Saving Decisions. *National Bureau of Economic Research Inc., Summer Institute 2011, Household Finance Workshop*. Retrieved from http://www.nber.org/public_

html/confer/2011/SI2011/HF/Jappelli_Padula.pdf

Klapper, L., Lusardi, A. & Panos, G.A. (2012). Financial Literacy and the Financial Crisis. Retrieved from http://www.financialliteracyfocus.org/alusardi/Papers/Russia_Fin_Lit_Jan2012.pdf

Laakso, E. (2010). Stock market participation and household characteristics in Europe. Finance Master's thesis. Department of Accounting and Finance, Aalto University, School of Economics. Retrieved from http://hsepubl.lib.hse.fi/ethesis/pdf/12385/hse_ethesis_12385.pdf

Lusardi, A. (2004). Saving and the Effectiveness of Financial Education. In Pension Design and Structure: New Lessons from Behavioral Finance. Eds. S. Mitchell and S. Utkus, Oxford University Press: Oxford, 2004, pp. 157-184. Reprinted in the Journal of Financial Transformation, issue on Wealth, vol. 15, December 2005.

Lusardi, A. (2007). Household Savings Behaviour in the United States: The Role of Literacy, Information, and Financial Education Programs. in C.L.Foote, L. Goette, & S.Meier (Eds). Policymaking Insights from Behavioral Economics. Federal Reserve Bank of Boston.

Lusardi, A. (2010). Americans' Financial Capability. Report for the Financial Crisis Inquiry Commission. Washington, DC. February.

Lusardi, A. (2011). Americans' Financial Capability. National Bureau of Economic Research Working Paper 17103.

Lusardi, A. & Mitchell, O.S. (2006). Financial Literacy and Planning: Implications for Retirement Wellbeing. Retrieved from <http://www.dartmouth.edu/~alusardi/Papers/>

FinancialLiteracy.pdf

Lusardi, A. & Mitchell O.S. (2007) Baby boomer retirement security: The roles of Planning, Financial literacy, and Housing Wealth. Journal of Monetary Economics 54(1), 205- 224.

Lusardi, A. & Mitchell, O.S. (2008). Planning and Financial Literacy: How Do Women Fare? American Economic Review, 98:2, 413-417. Retrieved from <http://www.aeaweb.org/articles.php?doi 10.1257/aer.98.2.413>

Lusardi, A. and Mitchell, O.S. (2009). How Ordinary Consumers Make Complex Economic Decisions: Financial Literacy and Retirement Readiness. NBER Working Paper, No. 15350. Retrieved from <http://www.nber.org/papers/w15350>

Lusardi, A. & Mitchell, O.S. (2011a) Financial Literacy and Planning: Implications for Retirement Wellbeing. in A. Lusardi and O.S. Mitchell (Eds). Financial Literacy: Implications for Retirement Security and the Financial Marketplace. Retrieved from <http://www.financialliteracyfocus.org/alusardi/Papers/2.pdf>

Lusardi, A. & Mitchell, O.S. (2011b) The Outlook for Financial Literacy" in A. Lusardi and O.S. Mitchell (Eds). Financial Literacy: Implications for Retirement Security and the Financial Marketplace. Retrieved from <http://www.financialliteracyfocus.org/alusardi/Papers/1.pdf>

Lyons, A. C. & Scherpf, E. (2004). An evaluation of the FDIC's financial literacy program Money Smart (report to the Women's Bureau, U.S. Department of Labor). Urbana IL: University of Illinois.

Miller, K., Madland, D. & Weller, C.E. 2015.

The Reality of the Retirement Crisis. Center for American Progress. Retrieved from <https://www.americanprogress.org/issues/economy/reports/2015/01/26/105394/the-reality-of-the-retirement-crisis/>

Modigliani, F. & Brumberg, R. (1954) Utility analysis and the consumption function: An interpretation of cross-section data. in K.K. Kurihara (Ed.). Post-Keynesian Economics.

OECD(2005a), Improving Financial Literacy: Analysis of Issues and Policies. OECD: Paris, France.

OECD (2005b). Recommendation on Principles and Good Practices for Financial Education and Awareness. OECD. Retrieved from <http://www.oecd.org/dataoecd/7/17/35108560.pdf>.

OECD. (2009). The Case for Financial Literacy in Developing Countries. OECD. Retrieved from <http://www.oecd.org/dataoecd/35/32/43245359.pdf>.

O'Neill, B. (1997) Money 2000: A model for personal finance employee education. Personal Finances and Worker Productivity, 1 (1), 76-80.

President's Advisory Council on Financial Literacy (PACFL) (2008). 2008 Annual Report to the President. Retrieved from <http://www.treas.gov/offices/domestic-finance/financial-institution/fineducation/council/index.shtml>

Rand, D. (2004). Financial education and asset building programs for welfare recipients and low income workers: The Illinois experience. Brookings Institution Center on Urban and Metropolitan Policy. Retrieved from http://www.brookings.edu/urban/pubs/20040413_doryrand.pdf

S&P. (2014). S&P Global FinLit Survey –

Methodology. Retrieved from <http://gflec.org/sp-global-finlit-survey-methodology/>

Van Rooij, M., Lusardi, A. & Alessie, R. (2007). Financial Literacy and Stock Market Participation. NBER. NBER Working Paper 13565. Retrieved from <http://www.nber.org/papers/w13565.pdf>

Viswambharan, A. M. (2012) Financial Inclusion Through Financial Literacy. Digital Library @ St. Alberts College Ernakulam. Retrieved from <http://dspace.stalberts.in/xmlui/handle/1234/216>

• • รายนามผู้สนับสนุนการจัดทำ
วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์ • •
Kasetsart Applied Business Journal
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ

โทรศัพท์: 02-942-8777 ต่อ 1832 - 3

Website: www.phd.bus.ku.ac.th

E-Mail: phd.bus@ku.ac.th, Phd.bus.ku@gmail.com

โครงการปริญญาโทสำหรับผู้บริหาร

โทรศัพท์: 02-562-0135-6 ต่อ 3333

Website: www.exmba.bus.ku.ac.th

E-Mail: exmba@ku.ac.th

โครงการบัณฑิตศึกษาด้านบริหารธุรกิจ (นานาชาติ)

โทรศัพท์: 02-942-8691-2 / 081-658-2798

Website: www.kimba.ku.ac.th

Email: kimba@ku.ac.th

โครงการปริญญาโทการบัญชี ภาคพิเศษ

โทรศัพท์: 02-579-5355 ต่อ 1573

Website: www.masp.bus.ku.ac.th

Email: macct.ku@gmail.com

โครงการปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ ภาคปกติ/ภาคค่ำ

โทรศัพท์: 02-579 5355 ต่อ 1901-1905

Website: www.ymba.bus.ku.ac.th

Email: ymba_ku@yahoo.com

โครงการบัณฑิตศึกษาด้านบริหารธุรกิจ (สปท.)

โทรศัพท์ : 02-942-8847 ต่อ 1251-2 / 081-831-2069

Website: www.cm-mba.bus.ku.ac.th/

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงินประยุกต์ (ภาคพิเศษ)

โทรศัพท์: 02-942-8103

Website: www.mof.bus.ku.ac.th

Email: fbuspan@ku.ac.th

คำแนะนำสำหรับผู้ประสงค์ส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์

ข้อกำหนดหลัก

1. บทความที่แสดงเจตจำนงเพื่อตีพิมพ์ในวารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์จะต้อง ก่อให้เกิดประโยชน์ แก่วงการวิชาการโดยตรงซึ่งแสดงถึงการพัฒนา หรือต่อยอดองค์ความรู้ทางด้านบริหารธุรกิจ
2. บทความที่ประสงค์จะเผยแพร่จะต้องไม่มีเนื้อหาที่แสดงถึงการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น ให้อาย หรือยุยงให้เกิดความเกลียดชังต่อบุคคลหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง และการกระทำต่างๆซึ่งรวมถึงการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งนี้ความคิดเห็นที่ปรากฏใน วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์ถือเป็นความคิดเห็นและความรับผิดชอบของผู้เขียนเพียงผู้เดียวโดยคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและจะไม่รับผิดชอบใดๆทั้งสิ้น
3. บทความที่จะลงตีพิมพ์ในวารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์จะต้องเป็นบทความที่ ไม่เคยได้รับการเผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาเผยแพร่ของวารสารใดวารสารหนึ่งมาก่อน ทั้งการเผยแพร่ในรูปแบบของเล่มหรือบางส่วนของข้อมูลหรือทั้งสองอย่าง
4. ข้อมูล ตาราง รูปภาพ แผนภาพ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การคัดลอกหรือเผยแพร่จะต้องได้รับอนุญาตจากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นลายลักษณ์อักษร

การพิจารณาบทความ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยกองบรรณาธิการจะตรวจสอบ (ความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ทางด้านทฤษฎีและทางด้าน ปฏิบัติ) ของหัวข้อและเนื้อหาของบทความ โดยบรรณาธิการจะส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องเพื่อสอบถาม คุณภาพของบทความว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะลงตีพิมพ์หรือไม่โดยกระบวนการพิจารณากลับกรอนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่สามารถทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ (Double-Blind Process) หากผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณากลับกรอนบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะตัดสินใจโดยอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิว่าบทความนั้นๆ ควรจะลงตีพิมพ์ในวารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์หรือควรที่จะส่งให้กับผู้ ส่งบทความนำกลับไปแก้ไขก่อนแล้วพิจารณาอีกครั้งหนึ่งหรือปฏิเสธการลงตีพิมพ์

แบบเสนอบทความ

วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์ (Kasetsart Applied Business Journal) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/.....)
2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด
3. ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี)
4. สถานภาพผู้เขียน
 อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน)
- สาขาวิชา
- คณะ
- นิสิต/นักศึกษา (สาขาวิชา/มหาวิทยาลัย)
5. ขอส่งบทความ
 ชื่อเรื่องภาษาไทย
-
- ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ
-
-
6. ประเภทผลงาน ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ
7. ชื่อผู้เขียนร่วม (ถ้ามี)
-
8. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก เลขที่ ถนน
- แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ
- จังหวัด รหัสไปรษณีย์
- โทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร
- E-mail:
8. สิ่งที่มาด้วย ☐ แผ่น CD Rom ข้อมูลต้นฉบับ ชื่อแฟ้มข้อมูล
- ☐ เอกสารพิมพ์ต้นฉบับ จำนวน 3 ชุด

ลงนามผู้เขียน

(.....)

วันที่/...../.....

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
www.bus.ku.ac.th / www.journal.bus.ku.ac.th